

3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

Výsledky regionální makroekonomické statistiky za rok 2017 budou až v závěru roku 2018.

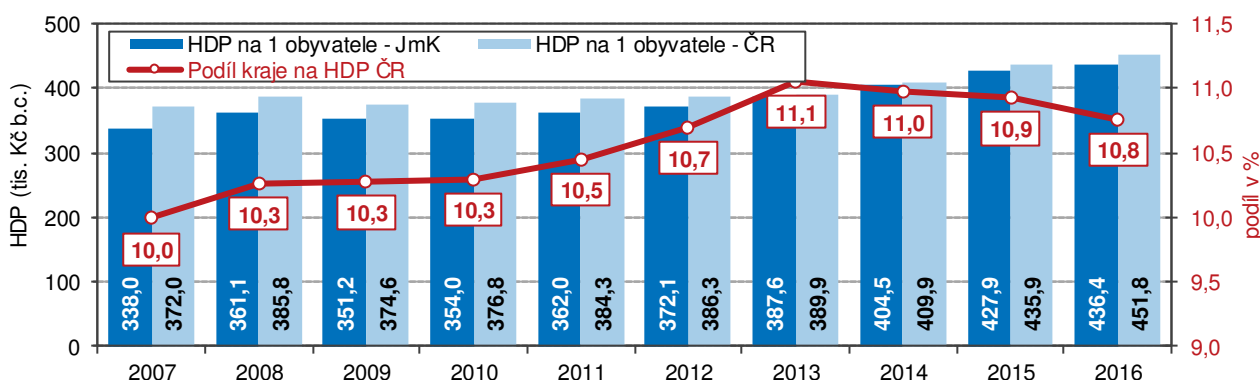
V oblasti regionální makroekonomické statistiky je hodnocen vývoj do roku 2016, přitom za rok 2016 jsou zatím k dispozici předběžné výsledky. Definitivní údaje za rok 2016 a předběžné výsledky roku 2017 za kraje budou zveřejněny na počátku roku 2019.

Význam období let 2008 až 2011.

Z pohledu vývoje makroekonomických ukazatelů byly v Jihomoravském kraji významné roky 2008 až 2011. Rok 2008 byl ještě rokem růstovým a předkrizovým, rok 2009 byl rokem propadu, v roce 2010 se příznivý vývoj regionálních makroekonomických ukazatelů obnovil a v roce 2011 bylo dosaženo předkrizové úrovně.

Graf 3.1. Hrubý domácí produkt v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Zdroj: ČSÚ

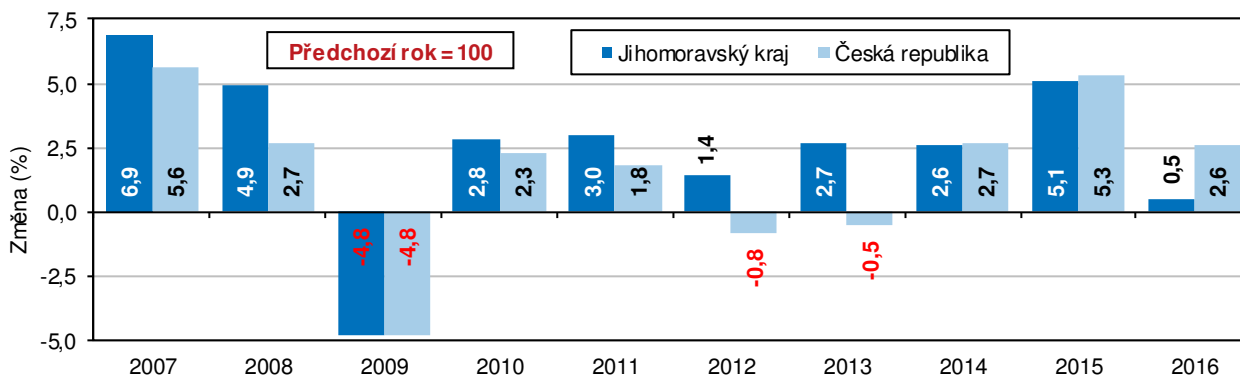

Objem HDP na 1 obyvatele v roce 2011 přesáhl hodnotu roku 2008 a meziroční zvýšení bylo zaznamenáno i v letech 2012 až 2016.

V Jihomoravském kraji dosáhl v roce 2016 regionální hrubý domácí produkt (HDP) hodnoty 513,7 mld. Kč běžných cen, což v přepočtu představovalo 436,4 tisíc Kč na jednoho obyvatele. I když se jedná o vyjádření HDP v běžných cenách, lze uvést porovnání s předešlými lety (nominální růst, pokles) – meziročně hodnota HDP vzrostla o 11,5 mld. Kč (o 2,3 %). Z grafu 3.1 je patrné, že přepočtená hodnota HDP na jednoho obyvatele se v roce 2008 zvýšila na 361,1 tisíc Kč. Po poklesu v roce 2009 následoval opět postupný růst, v roce 2011 byla překonána i tzv. „předkrizová“ hodnota a meziroční zvýšení bylo zaznamenáno i v letech 2012 až 2016. Hodnota HDP na obyvatele byla v roce 2016 mezi kraji 2. nejvyšší.

Graf 3.2. Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách (předchozí rok = 100)

Zdroj: ČSÚ

Krajský podíl na republikovém HDP ...

Krajská hodnota HDP na obyvatele je dlouhodobě pod průměrem ČR (průměr ČR je ovlivněn vyšší makroekonomických ukazatelů v Hl. m. Praze). V roce 2007 činila jen 90,9 % průměru ČR, k hodnotě ČR se kraj přiblížil nejvíce v roce 2013 (99,4 %).

... od roku 2013 klesal.

Právě v těchto letech se Jihomoravský kraj podílel nejnižším (10,0 %), resp. nejvyšším (11,1 %) dílem na republikové hodnotě HDP. Od roku 2014 ale podíl kraje na republikovém HDP meziročně klesal, v roce 2016 činil 10,8 % (mezi kraji byl podíl 3. nejvyšší).

Shody a odlišnosti krajského a republikového vývoje HDP.

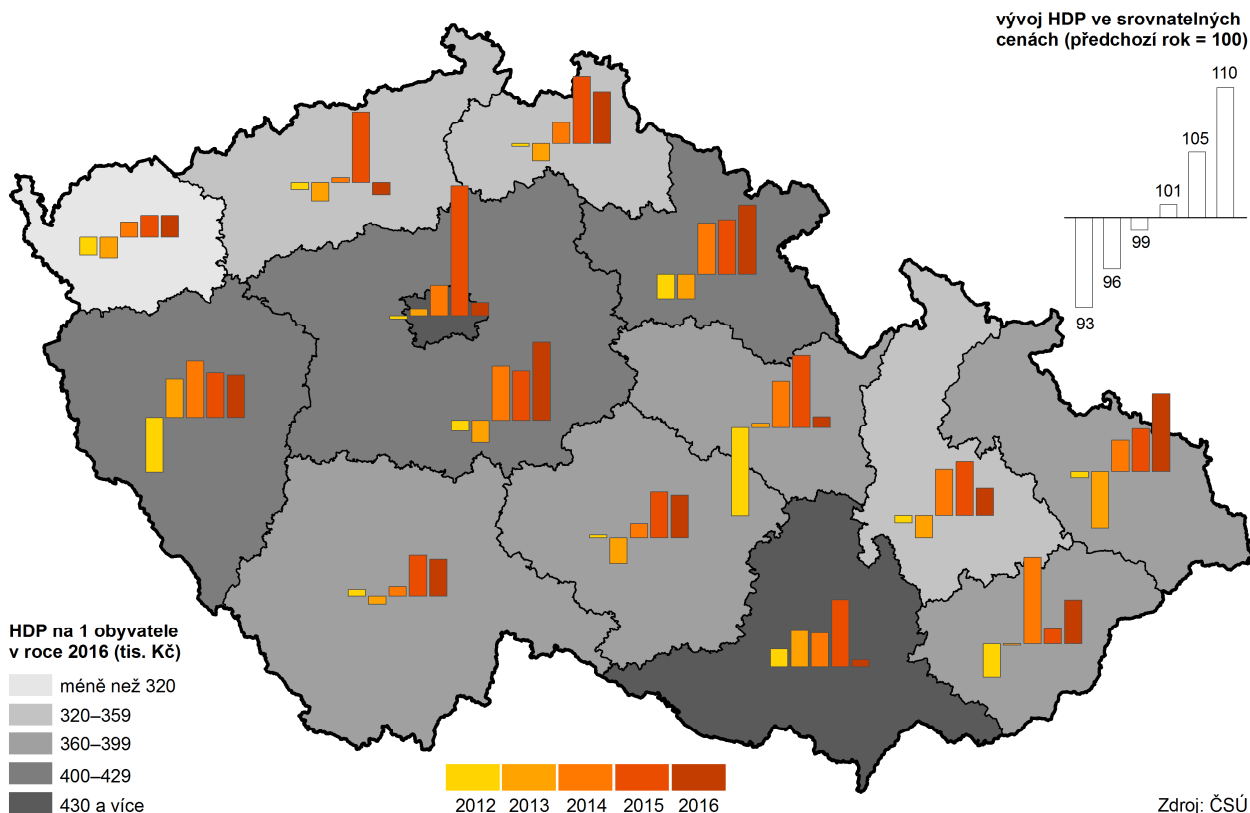
Směr vývoje HDP ve srovnatelných cenách (reálný růst, pokles) v Jihomoravském kraji byl do roku 2011 shodný jako vývoj v rámci České republiky. Vedle růstu v jednotlivých letech byl v roce 2009 shodně zaznamenán meziroční pokles objemu HDP (o 4,8 %). Odlišným vývojem objemu HDP se vyznačovaly roky 2012 a 2013. V ČR došlo k meziročnímu poklesu objemu HDP (o 0,8, resp. o 0,5 %), v kraji byl zaznamenán meziroční nárůst (o 1,4 %, resp. o 2,7 %). Krajský růst HDP ale v letech 2014 až 2016, na rozdíl od let 2007 až 2011, byl pod hodnotou republikového růstu.

Graf 3.3. Vývoj regionálního HDP ve stálých cenách (rok 2000 = 100)

Zdroj: ČSÚ

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2012 až 2016

Pouze v Jihomoravském kraji rostl objem HDP v pěti letech za sebou.

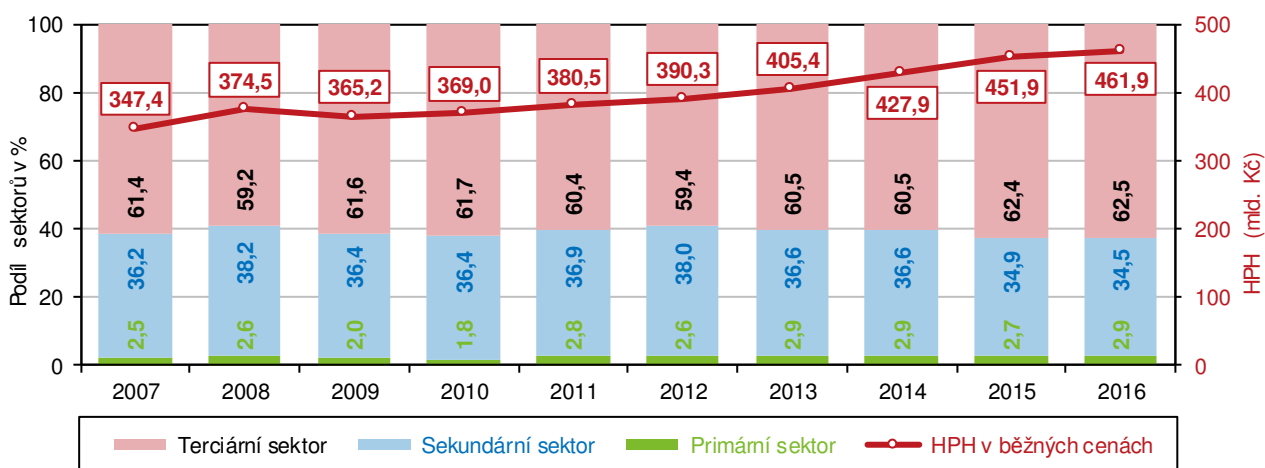
Z porovnání vývoje regionálního HDP v krajích v letech 2012 až 2016 vyplývá, že meziroční zvýšení HDP v roce 2016 bylo zaznamenáno ve všech krajích ČR s výjimkou Ústeckého kraje. Nárůst v Jihomoravském kraji v roce 2016 byl mezi kraji nejnižší, na druhé straně ale pouze v Jihomoravském kraji byl zaznamenán meziroční nárůst HDP ve všech 5 letech uvedeného období.

Od roku 2008 je krajský nárůst HDP vyjádřený ve stálých cenách roku 2000 ve srovnání s vývojem v ČR vždy vyšší.

Objem HDP v kraji v roce 2008 byl proti roku 2000 o 41,9 % vyšší. Až rok 2011 znamenal překročení této hranice (nárůst o 42,9 %). V rámci ČR v roce 2008 zvýšení dosáhlo 40,3 %, tento stav byl překonán až v roce 2014. Nárůst HDP vyjádřený ve stálých cenách roku 2000 byl v kraji ještě v roce 2007 ve srovnání s vývojem v ČR nižší, v letech 2008 až 2016 však byl republikový průměr vždy převyšěn.

Graf 3.4. Hrubá přidaná hodnota v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Zdroj: ČSÚ

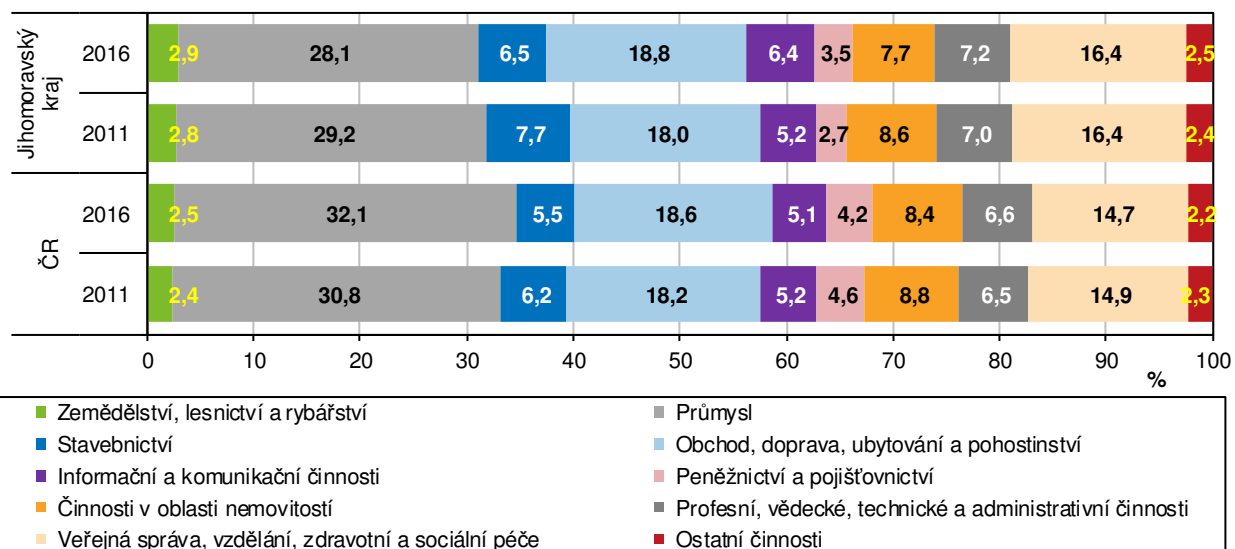

Objem regionální hrubé přidané hodnoty v roce 2016 dosáhl částky 462 mld. Kč.

Vývoj regionálního HDP úzce souvisí s vývojem regionální hrubé přidané hodnoty (HPH), která je jeho součástí. Regionální HPH představuje rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou jednotlivých odvětví daného regionu. Jelikož se vyjadřuje v běžných cenách, je její vývoj ovlivněn i cenovými vlivy. Objem regionální HPH se každoročně zvyšoval, nárůst se vlivem globální recese přerušil v kraji pouze v roce 2009. Podle předběžných výsledků hrubá přidaná hodnota v Jihomoravském kraji dosáhla v roce 2016 objemu 461,9 mld. Kč běžných cen.

Graf 3.5. Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Jihomoravském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Podílu sektorů na tvorbě HPH dominuje sektor služeb, primární sektor posílil na úkor sekundárního sektoru.

Ve skladbě HPH podle sektorů z dlouhodobého hlediska dochází ke zvyšování podílu sektoru služeb na úkor snižování podílu zemědělství a průmyslu. Primární sektor (zemědělství, lesnictví a rybářství) měl ve sledovaném desetiletí nejnižší zastoupení v roce 2010 (1,8 %), v letech 2013, 2014 a 2016 však podíl zemědělských odvětví posílil až na 2,9 %. Podíl sekundárního sektoru (zahrnuje dobývání nerostných surovin, průmysl celkem a stavebnictví) v roce 2016 činil 34,5 %, proti roku 2010 poklesl o 1,9 bodu. Do terciárního sektoru patří oblast služeb, obchod, ubytování, stravování, doprava, podnikatelská činnost, veřejná správa, vzdělávání, zdravotnictví atd. Na HPH v roce 2016 se podílel hodnotou 62,5 %, což bylo proti roku 2010 o 0,8 bodu více.

Změny v krajské struktuře HPH se zčásti odlišují od republikových změn. Nejvýrazněji se liší změny zastoupení průmyslu.

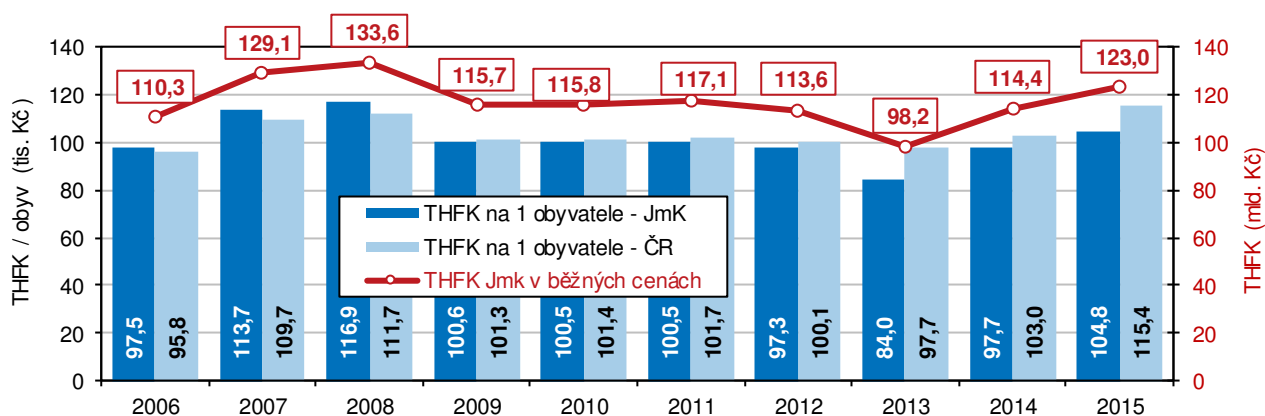
Trend změn v krajské struktuře HPH v roce 2016 proti roku 2011 byl s republikovými změnami podobný jen v 5 z 10 uvedených odvětví (zvýšení podílu zemědělství, obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství a profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti, pokles podílu stavebnictví a činnosti v oblasti nemovitostí). Nejvýraznějším rozdílem byla změna role průmyslu – v kraji podíl na HPH poklesl o 1,1 bodu, v ČR naopak vzrostl o 1,3 bodu. Celkově pak podíl terciárního sektoru v kraji vzrostl o 2,1 bodu, naproti tomu v ČR se snížil (z 60,6 % na 59,9 %, tj. o 0,7 bodu).

Dva roky růstu objemu tvorby hrubého fixního kapitálu, přepočet na obyvatele však zaostává za průměrem ČR.

Investiční aktivita vyjádřená prostřednictvím tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK) v Jihomoravském kraji mírně poklesla v roce 2012 (meziročně o 3,5 mld. Kč) a výrazněji v roce 2013 (o 15,4 mld. Kč). Objem THFK se v roce 2014 i v roce 2015 meziročně zvýšil, v roce 2015 dosáhl 123,0 mld. Kč (běžné ceny). Krajský objem THFK v přepočtu na jednoho obyvatele do roku 2008 převyšoval republikový průměr a v letech 2009 až 2012 byl jen nepatrně nižší. Ovšem v roce 2013 činil objem THFK na jednoho obyvatele v kraji jen 86,0 % republikového průměru (rozdíl 13,7 tis. Kč). Podobně v roce 2015 - krajská hodnota ve výši 104,8 tis. Kč THFK na obyvatele za průměrem ČR zaostávala o 10,6 tis. Kč a činila 90,8 % průměru ČR.

Graf 3.6. Tvorba hrubého fixního kapitálu v Jihomoravském kraji (běžné ceny)

Zdroj: ČSÚ

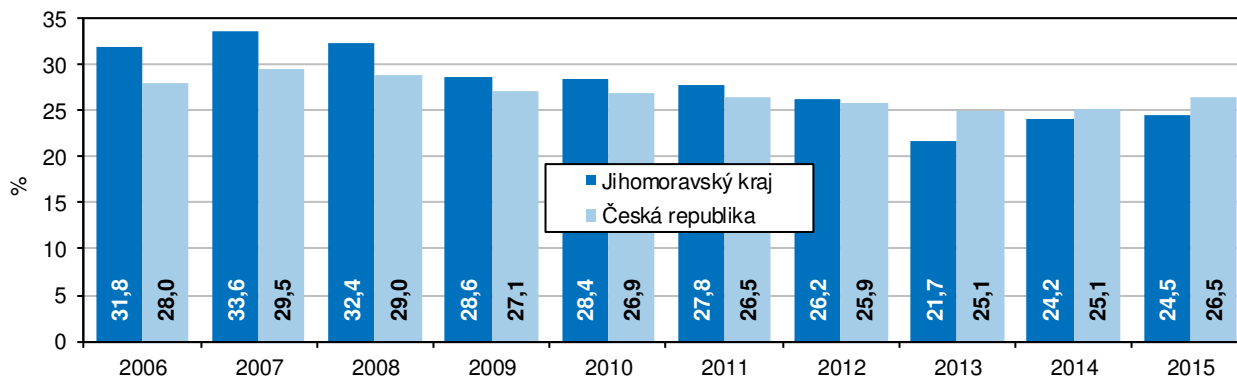

V letech 2013 až 2015 míra investic v kraji zaostávala za republikovým průměrem.

Do roku 2012 pro Jihomoravský kraj vyznívalo příznivě srovnání míry investic vyjádřené v procentech jako podíl úhrnu THFK na úhrnu HDP (oba ukazatele v běžných cenách). Do tohoto roku míra investic v kraji převyšovala republikový průměr. Maxima v kraji dosáhla v roce 2007 (33,6 %), od roku 2008 se, stejně jako republiková míra investic, postupně snižovala až do roku 2013. V roce 2013 míra investic v kraji činila pouze 21,7 %, meziročně poklesla o 4,5 bodu a proti republikovému průměru byla nižší o 3,4 bodu. V roce 2014 i v roce 2015 v kraji míra investic překročila hranici 24 %, ale zaostávala za úrovní ČR.

Graf 3.7. Míra investic v Jihomoravském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

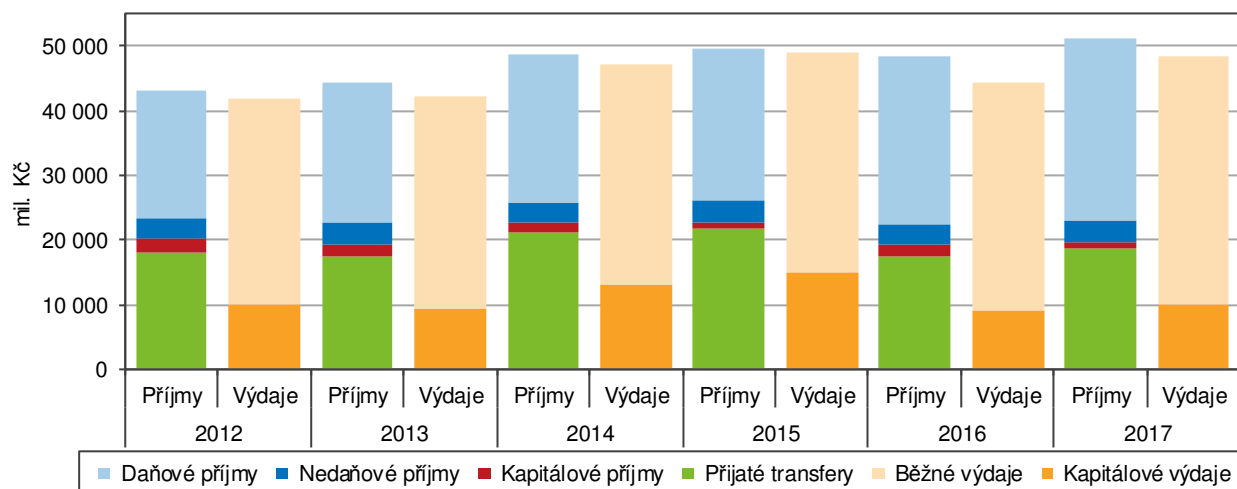
Místní rozpočty

Příjmy místních rozpočtů v roce 2017 o 3 mld. Kč převyšovaly výdaje.

Do místních rozpočtů řadíme finanční hospodaření kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí. V roce 2017 dosáhly příjmy místních rozpočtů 51,3 mld. Kč a výdaje částky 48,3 mld. Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji byl tedy kladný, hodnota salda 3,0 mld. Kč byla v posledních 10 letech druhá nejvyšší (po roce 2016 se saldem 4,0 mld. Kč). Navíc kladné saldo místních rozpočtů bylo ve sledovaném desetiletí vykázáno každoročně s výjimkou roku 2009 (výdaje převyšovaly příjmy o 1,2 mld. Kč).

Graf 3.8. Místní rozpočty v Jihomoravském kraji a ČR

Pramen: Ministerstvo financí ČR

Více než polovinu příjmů místních rozpočtů tvořily v posledních 2 letech daňové příjmy.

Největší část příjmů místních rozpočtů tvořily v posledních letech daňové příjmy. V roce 2016 překročil jejich podíl na celkových příjmech poprvé hranici 50 %, v roce 2017 dosáhly částky 28,1 mld. Kč a tvořily již 54,9 % z celkových příjmů. Celkové příjmy v roce 2017 meziročně vzrostly o 3,0 mld. Kč (o 6,1 %), daňové příjmy se zvýšily o 2,3 mld. Kč (o 8,9 %). Významnou část příjmů místních rozpočtů v roce 2017 tvořily přijaté transfery (dříve zvané "dotace") ve výši 18,7 mld. Kč (o 1,2 mld. Kč více než v předešlém roce). Nedaňové příjmy ve výši 3,5 mld. Kč byly vyšší o 140 mil. Kč, snížil se jen objem kapitálových příjmů, částka 924 mil. Kč dosáhla jen 58,3 % skutečnosti roku 2016.

Polovinu běžných výdajů tvoří neinvestiční ...

Převážnou část výdajů místních rozpočtů tvoří běžné výdaje, téměř polovinu běžných výdajů zpravidla tvoří neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím. V roce 2017 dosáhly běžné výdaje částky 38,3 mld. Kč (meziročně

... transfery příspěvkovým a podobným organizacím.

o 3,1 mld. Kč více) a kapitálové výdaje 10,0 mld. Kč (o 898 mil. Kč více). Celkový objem výdajů místních rozpočtů se tedy zvýšil o 4,0 mld. Kč. Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím v roce 2017 činily 18,1 mld. Kč (47,2 % běžných výdajů) a meziročně vzrostly o 1,8 mld. Kč.

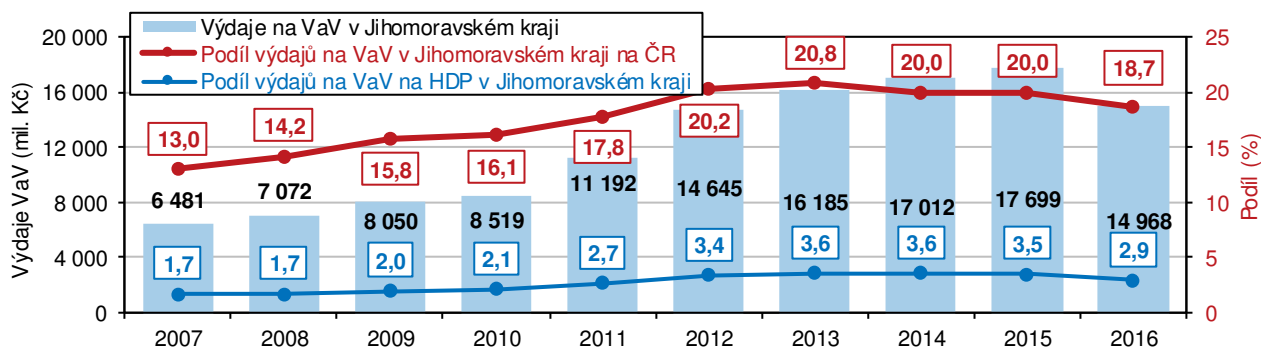
Věda, IT

Do výzkumu a vývoje v kraji v roce 2016 směřovalo 15 mld. Kč.

Jihomoravský kraj je významným centrem výzkumu a vývoje. Vynaložená částka v této oblasti v roce 2016 dosáhla 15,0 mld. Kč. V desetiletém období roku 2007 až 2016 se objem výdajů na výzkum a vývoj (VaV) v Jihomoravském kraji zvyšoval každoročně s výjimkou roku 2016. K nejvýraznějším meziročním změnám došlo v roce 2011 a 2012 (v roce 2011 nárůst o 31,3 % a v roce 2012 nárůst o 30,9 %). Částka vynaložená v roce 2016 byla oproti předešlému roku nižší o 2,7 mld. Kč, tj. o 15,4 %.

Graf 3.9. Výdaje na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

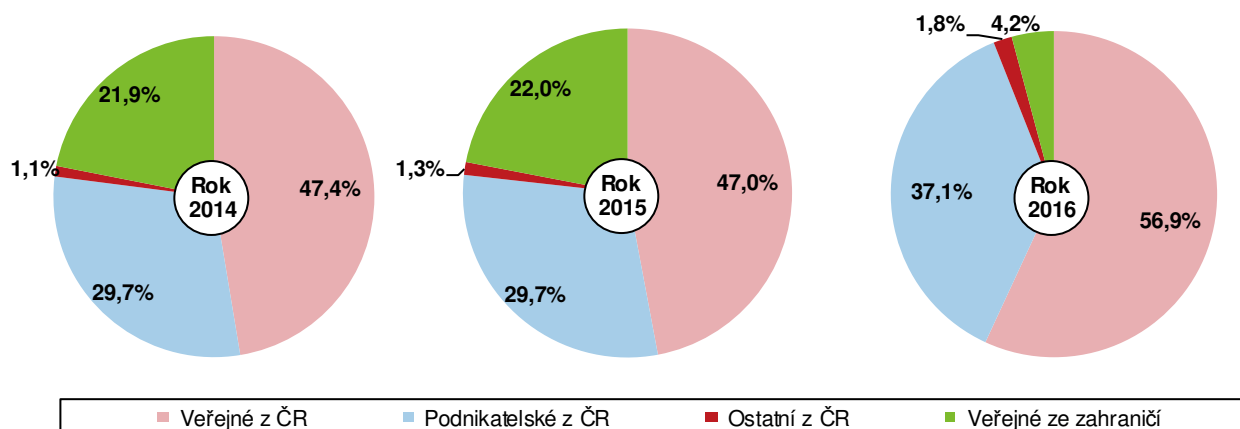

Kraji patřilo prvenství ve výši podílu výdajů na výzkum a vývoj na objemu regionálního hrubého domácího produktu.

Nárůst výdajů na VaV doprovázelo i zvýraznění role Jihomoravského kraje v rámci ČR. Jestliže se v roce 2007 Jihomoravský kraj na republikovém celku podílel 13,0 %, v roce 2013 byl podíl nejvyšší, a to 20,8 %. V roce 2016 sice podíl klesl pod hranici 20 % na 18,7 %, přesto byl mezi kraji druhý nejvyšší (po Hl. m. Praze s 34,5 %). Prvenství Jihomoravskému kraji patřilo ve výši podílu výdajů na VaV na objemu regionálního hrubého domácího produktu (HDP). Podíl v kraji v roce 2016 dosáhl 2,9 % a republikový průměr (nad nímž byla i Praha a Středočeský kraj) převyšoval o 1,2 bodu.

Graf 3.10. Struktura zdrojů financování výdajů na výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Více než polovina výdajů na výzkum a vývoj je financována z podnikatelských zdrojů.

Výzkum a vývoj v Jihomoravském kraji byl v roce 2016 financován především z podnikatelských zdrojů (56,9 % objemu) a z domácích veřejných zdrojů (37,1 %). Objem zdrojů ze zahraničí proti minulým letům výrazně poklesl a tvořil pouze 4,2 % celkových výdajů (v letech 2014 a 2015 tvořily finance ze zahraničí pětinu zdrojů).

Pro podnikatelský sektor byly určeny tři pětiny výdajů na výzkum a vývoj.

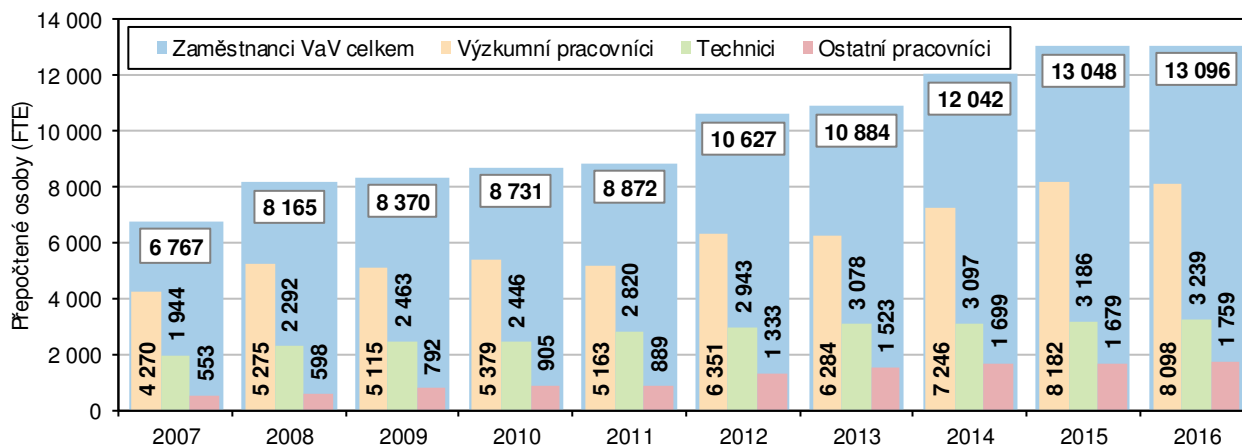
V podnikatelském sektoru byla v roce 2016 i největší část nákladů na VaV realizována (9,0 mld. Kč., tj. 59,8 % celku). Do sektoru vyššího odborného a vysokého školství mířilo 4,3 mld. Kč, tj. 28,9 % nákladů a do vládního sektoru 1,7 mld. Kč (11,2 % celku).

U počtu pracovníků VaV se evidují plné úvazky.

U počtu zaměstnanců a počtu výzkumných pracovníků je uvedena zkratka FTE. Jedná se o průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plný pracovní úvazek věnovaný výzkumným a vývojovým činnostem (jeden FTE se rovná jednomu roku práce zaměstnance na plný úvazek, který se na sto procent věnuje výzkumné a vývojové činnosti).

Graf 3.11. Počet přepočtených pracovníků (FTE) výzkumu a vývoje v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet zaměstnanců na plný úvazek v roce 2016 překročil 13 tisíc a proti roku 2011 byl o polovinu vyšší. Tři pětiny zaměstnanců tvoří výzkumní pracovníci.

V roce 2016 bylo na pracovištích VaV Jihomoravského kraje zaměstnáno 13 096 zaměstnanců (přepočtené osoby), meziročně se jejich počet zvýšil jen nepatrně, a to o 48 osob. Ovšem ve srovnání s rokem 2011 byl jejich počet téměř o polovinu vyšší (o 4 224 osob, tj. o 47,6 %). Zvýšení počtu pracovníků bylo zaznamenáno zejména v podnikatelském sektoru a v sektoru vyššího odborného a vysokého školství (nárůst proti roku 2011 o 66,3 %, resp. o 33,9 %). Počet pracovníků VaV v kraji se sice zvyšoval, ovšem jejich struktura z hlediska zaměření se měnila jen nepatrně. V počtu zaměstnanců převažovali výzkumní pracovníci, jejich podíl vzrostl z 58,2 % v roce 2011 na 61,8 % v roce 2016.

Více než tři čtvrtiny domácností v kraji jsou vybaveny osobním počítačem s přístupem k internetu.

Podle šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech bylo v roce 2017⁴ 76,2 % domácností v Jihomoravském kraji vybaveno osobním počítačem a 77,4 % domácností mělo přístup k internetu. Meziročně došlo v obou případech jen k mírnému zvýšení procenta vybavenosti domácností, a to o 1,1 bodu u vybavenosti počítači a o 1,8 bodu u přístupu k internetu. Posun v této oblasti je spíše patrný ze srovnání nynějších hodnot se situací např. před 10 lety, kdy počítač mělo 41 % domácností v kraji a přístup k internetu jen 35 % domácností.

⁴ Údaje jsou zjišťovány jedenkrát ročně, z důvodu vyšší reprezentativnosti jsou data v regionálním členění publikována za tříleté průměry (hodnota uvedená za rok 2017 je průměrem hodnot zjištěných v šetření ve 2. čtvrtletí let 2015, 2016 a 2017).

Téměř polovina uživatelů používala internet k nakupování.

Výsledky šetření dokládají i nárůst podílu jednotlivců s internetem v mobilu – v roce 2017 jím disponovalo téměř 40 % jedinců ve věku 16 a více let oproti 7 procentům v roce 2012. Je zde také patrný nárůst používání internetu ke službám. Internet k nakupování používalo v roce 2017 v kraji 48 % jednotlivců (v roce 2012 jen 27 %). Podobně se zvýšil i podíl jednotlivců používajících internetové bankovníctví – podíl 51 % je v porovnání s rokem 2012 o 21 bodů vyšší. Sociální sítě používalo v roce 2017 43 % jednotlivců ve věku 16 a více let, podíl byl proti roku 2012 o 23 bodů vyšší.

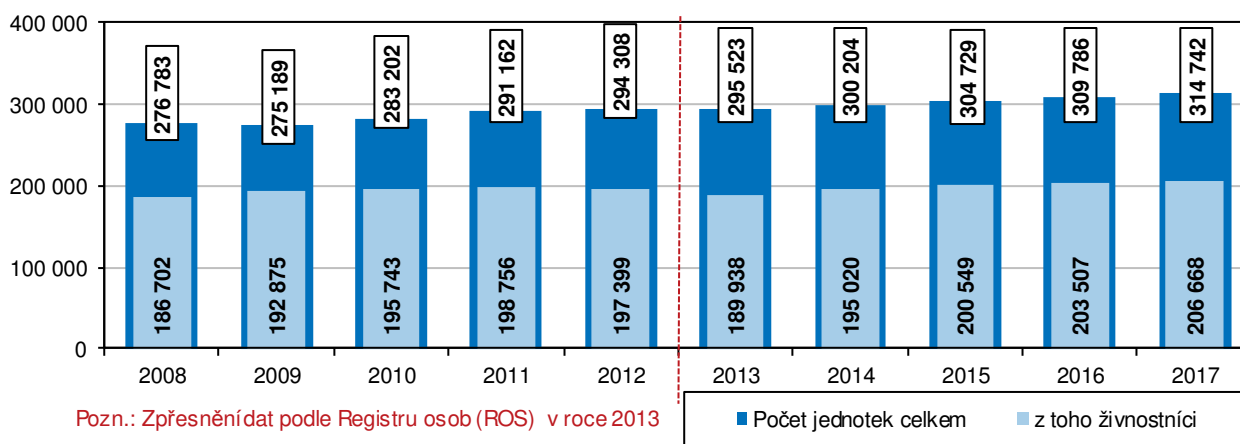
Organizační struktura

V registru ekonomických subjektů bylo evidováno téměř 315 tisíc jednotek se sídlem v kraji.

Údaje v registru ekonomických subjektů (RES) byly v roce 2013 zpřesněny podle Registru osob (ROS), údaje do roku 2012 tak nejsou s následujícími roky srovnatelné. V RES bylo k 31. 12. 2017 evidováno téměř 315 tisíc subjektů se sídlem v Jihomoravském kraji (3. nejvyšší počet mezi kraji, 11,0 % z republikového celku). Meziročně se jejich počet zvýšil o 5,0 tisíc jednotek (o 1,6 %).

Graf 3.12. Registr ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Mezi fyzickými osobami převažují živnostníci, mezi právnickými osobami je nejvíce společností s ručením omezeným.

V registru kraje bylo 231,2 tisíc fyzických osob (73,5 % celku) a 83,5 tisíc právnických osob (26,5 %). Mezi fyzickými osobami převažují živnostníci (206,7 tisíc, tj. 89,4 % fyzických osob), mezi právnickými osobami je nejvíce společností s ručením omezením (51,5 tisíc, tj. 61,6 % z počtu právnických osob). Meziročně se počet živnostníků zvýšil o 3,2 tisíc. Nejvyšší přírůstek počtu živnostníků byl zaznamenán v roce 2009, a to o 6,2 tisíc. Vzniklá situace tehdy byla důsledkem snižování počtu zaměstnanců.

V roce 2017 v registru přibýlo 6 tisíc živnostníků.

V roce 2017 v kraji vzniklo 11,8 tisíc nových subjektů, z toho bylo 6,8 tisíc fyzických osob (5,9 tisíc živnostníků). Zaniklo 7,6 tisíc subjektů, z tohoto počtu bylo 6,0 tisíc fyzických osob (5,1 tisíc živnostníků).

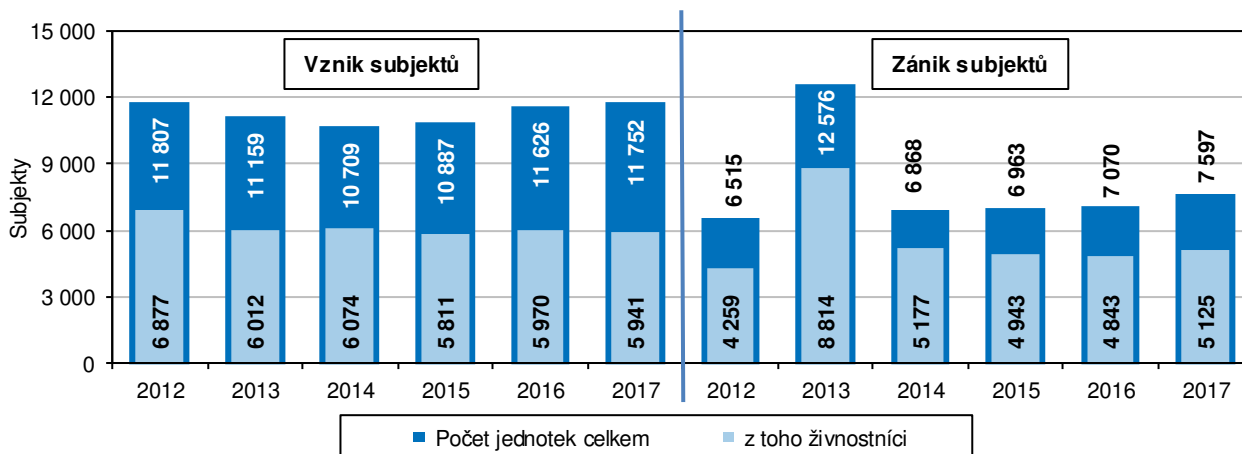
Údaj o počtu zaměstnanců chybí u více než poloviny jednotek.

U nadpoloviční většiny jednotek RES v kraji v roce 2017 není uveden údaj o počtu zaměstnanců (183,6 tisíc, tj. 58,3 % celku), dalších 96,8 tisíc jednotek (30,8 %) bylo bez zaměstnanců. Strukturu dotváří podniky se zaměstnanci – 27,4 tisíc mikropodniků (1 až 9 zaměstnanců), 5,4 tisíc malých podniků (10 až 49 zaměstnanců), 1,2 tisíc středních podniků (50 až 249 zaměstnanců). V kraji sídlí 238 podniků s 250 a více zaměstnanci, z tohoto počtu bylo 31 podniků v kategorii 1 000 a více zaměstnanců. Počet středních podniků proti roku 2013 vzrostl o 87 a počet velkých podniků o 20.

Graf 3.13. Vznik a zánik ekonomických subjektů v Jihomoravském kraji

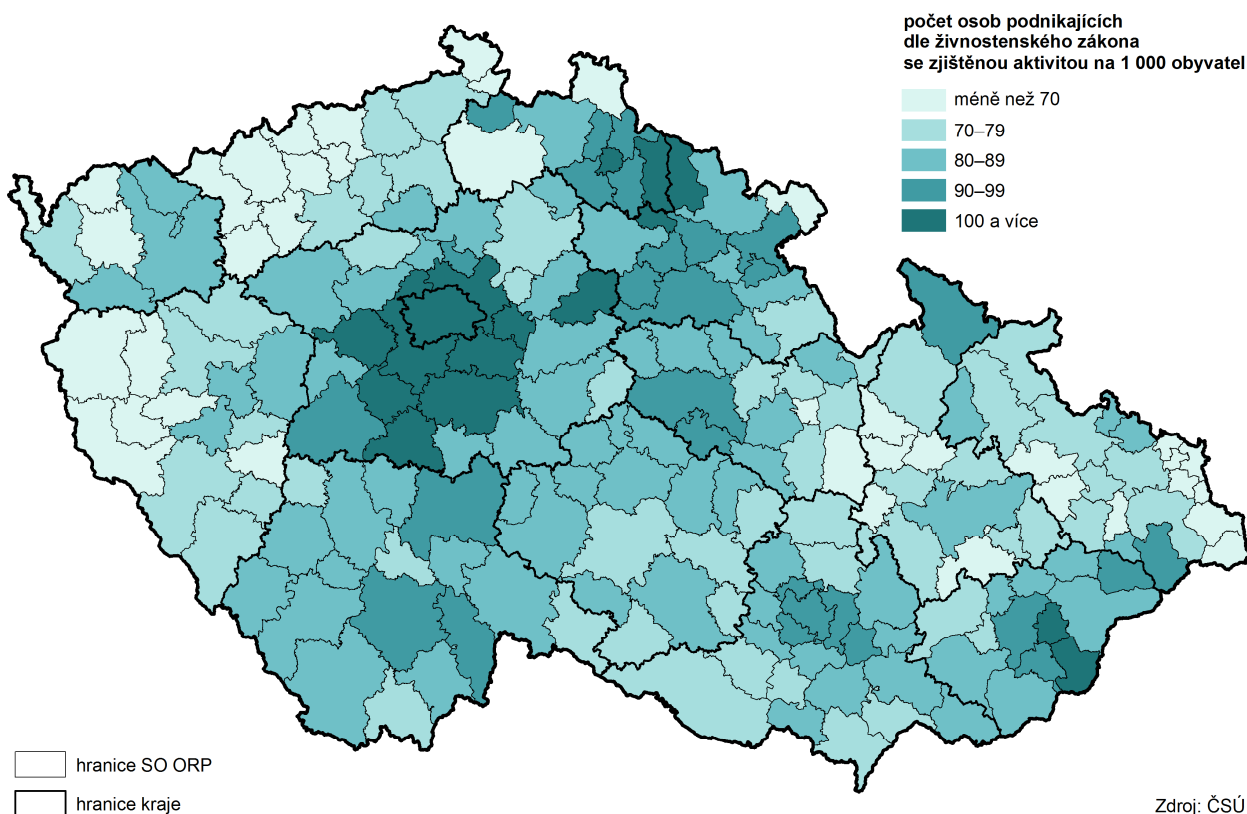
Zdroj: ČSÚ

Z hlediska statistického využití je více než polovina jednotek aktivních.

V RES jsou uvedeny všechny jednotky bez ohledu na jejich ekonomickou aktivitu. Užší soubor (z hlediska statistického využití) tvoří subjekty se zjištěnou aktivitou (podle informací ze statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů vykazují ekonomickou činnost). Ke konci roku 2017 byla v kraji zjištěna aktivita 166,6 tisíc jednotek (53,0 % z celkového počtu subjektů v RES v kraji), z toho bylo 105,7 tisíc podnikatelů (živnostníci a zemědělství podnikatelé).

Živnostníci ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2017

Zdroj: ČSÚ

Ukazatel podnikatelské aktivity je ve srovnání s ostatními kraji jen průměrný.

Počet aktivních podnikatelů byl mezi kraji 3. nejvyšší, ale ukazatel podnikatelské aktivity (počet podnikatelů se zjištěnou aktivitou na 1 000 obyvatel) byl průměrný. Na 1 000 obyvatel v kraji připadlo 89,4 živnostníků, což byl mezi kraji až 7. nejvyšší počet (resp. 8. nejnižší). V rámci kraje byla nejvyšší úroveň podnikatelské aktivity ve

správních obvodech ORP Šlapanice (95,4 podnikatelů na 1 000 obyvatel), v Brně (94,7) a v SO ORP Slavkov u Brna (93,2).

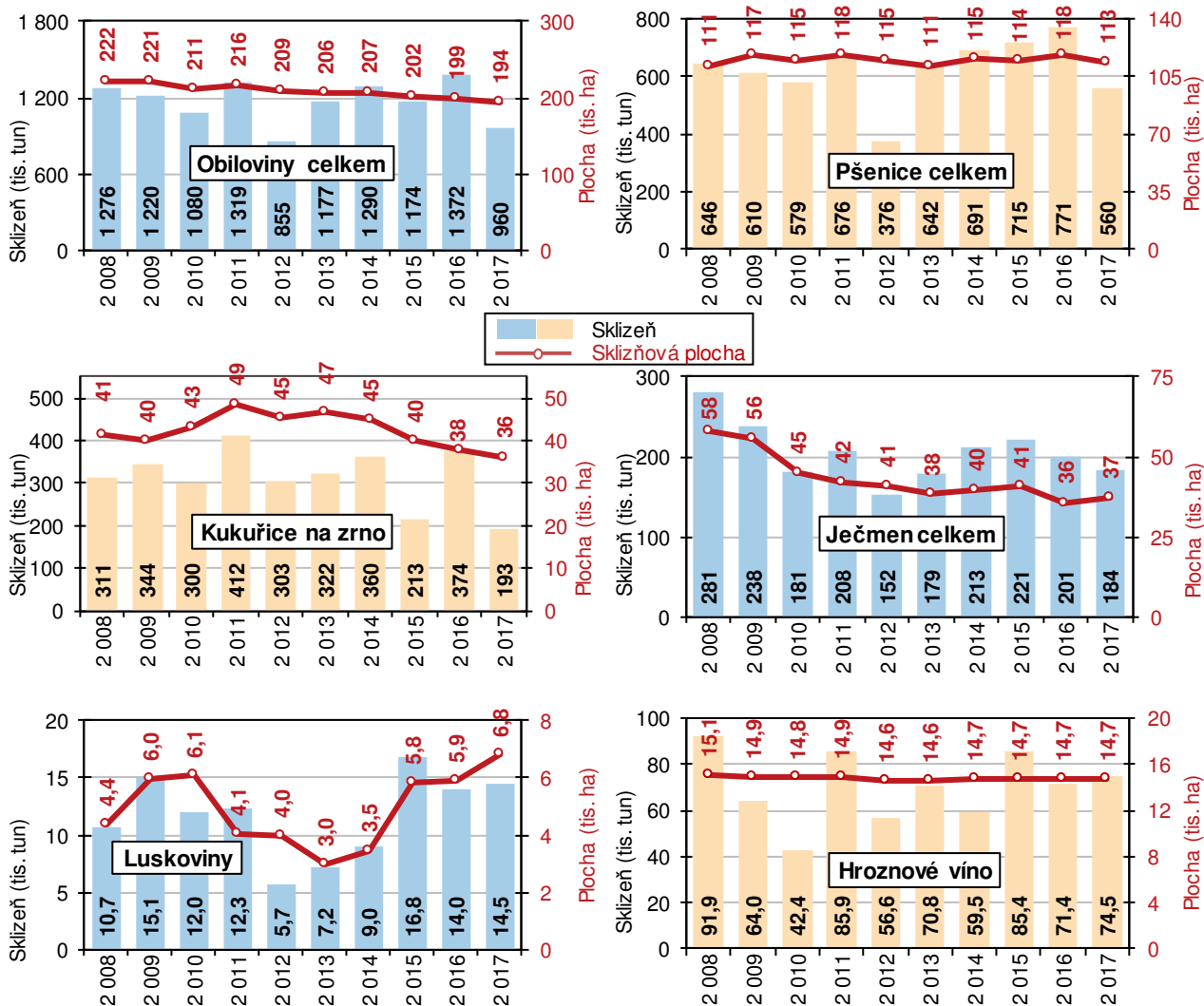
Zemědělství

Přepočtený údaj objemu zemědělské produkce na hektar obhospodařované půdy byl v roce 2016 mezi kraji 2. nejvyšší.

Finanční ukazatele souhrnného zemědělského účtu za rok 2017 dosud nejsou k dispozici. Lze uvést pouze předběžné výsledky za rok 2016, kdy objem zemědělské produkce v kraji dosáhl 13,9 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2000). Částku 8,7 mld. Kč tvořila rostlinná produkce a 4,1 mld. Kč živočišná produkce. Proti roku 2015 byl objem finančních ukazatelů o 1,5 mld. Kč vyšší (o 11,8 %). Objem zemědělské produkce v roce 2016 vyjádřený v běžných cenách, dosáhl hodnoty 16,7 mld. Kč, což v přepočtu na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy činilo 46,2 tisíc Kč. Přepočtený údaj byl mezi kraji 2. nejvyšší (po Pardubickém kraji). Nejúspěšnějším rokem v zemědělství Jihomoravského kraje byl v minulých letech rok 2008, kdy objem zemědělské produkce dosáhl 14,5 mld. Kč (ve stálých cenách roku 2000). Takovýto výsledek nelze očekávat za rok 2017, neboť na výsledcích rostlinné výroby se plně projevila nepřízeň počasí.

Graf 3.14. Sklizeň a sklizňové plochy vybraných zemědělských plodin v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

V roce 2017 byla sklizeň obilovin o třetinu nižší než v předchozím roce, jejich hektarový výnos byl mezi kraji nejnižší.

Jihomoravští zemědělci zaznamenali v roce 2017 třetinový propad ve sklizni obilovin. Objem 959,9 tisíc tun byl meziročně o 30,0 % nižší. Sklízňové plochy (193,9 tisíc ha) byly sice proti roku 2016 o 2,5 % nižší, ale hektarový výnos (4,95 tun/ha) poklesl o 28,3 %. Hektarový výnos obilovin v roce 2017 tvořil jen 89,0 % desetiletého průměru (výnos za roky 2007 až 2016) a byl mezi kraji nejnižší.

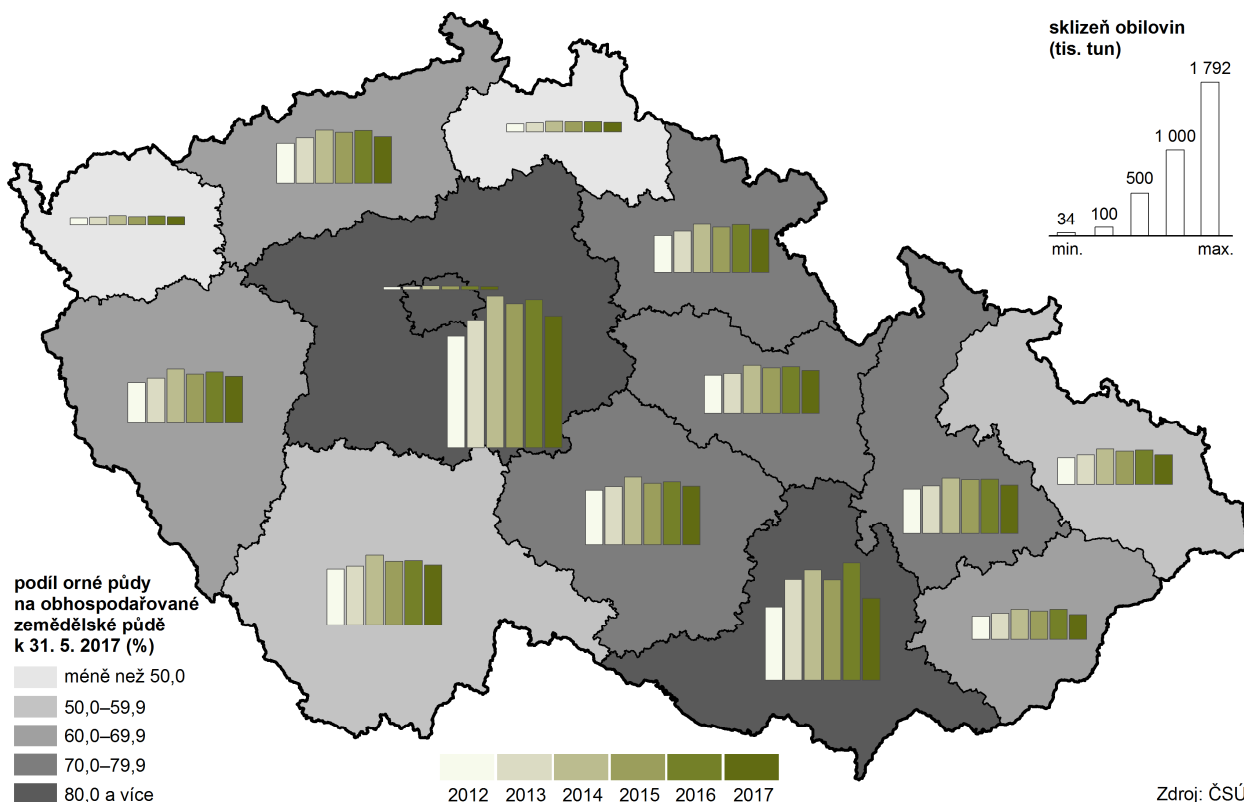
Pokles sklizně a výnosu u pšenice.

Stěžejní obilovinou v kraji je pšenice ozimá – v roce 2017 bylo z plochy 109,0 tisíc hektarů sklizeno 545,4 tisíc tun zrna při výnosu 5,00 tun z hektaru (meziroční pokles plochy o 5,4 %, sklizně o 28,0 % a výnosu o 23,9 %). Hektarový výnos této plodiny v roce 2017 byl o 8,5 % nižší než 10letý průměr výnosu a také nejnižší mezi kraji.

Poloviční sklizeň kukuřice na zrno.

Jihomoravský kraj je největším pěstitelem kukuřice na zrno. Tato plodina byla v roce 2017 sklizena z plochy 36,2 tisíce ha (pokles o 4,0 %). Sklizeň 193,2 tisíc tun byla proti roku 2016 jen poloviční (pokles o 48,4 %), podobně tomu bylo s hektarovým výnosem (5,34 tun/ha tvořilo jen 53,8 % výnosu předešlého roku).

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2012 až 2017

Zásluhou zvýšení sklízňové plochy byla vyšší sklizeň luskovin.

Kraj je druhým největším pěstitelem luskovin (po Středočeském kraji). Luskoviny byly jednou z mála komodit, u nichž bylo zaznamenáno zvýšení objemu sklizně, i když v tomto případě jen zásluhou zvýšení výměry sklízňových ploch. Z plochy 6,8 tisíc hektarů bylo sklizeno 14,5 tisíc tun luskovin (14,5 % republikového celku). Plocha, z níž byly v kraji luskoviny sklizeny, byla proti roku 2016 o 905 ha (o 15,4 %) vyšší. Sklizeň ale vzrostla jen o 3,5 %, neboť hektarový výnos 2,14 tun luskovin z hektaru byl ve srovnání se skutečností roku 2016 nižší o 10,3 %.

Dařilo se i při pěstování vinné révy.

Jihomoravský kraj je největším pěstitelem vinné révy. Sklízňová plocha v kraji zaujímal 14,7 tisíc hektarů a tvořila 93,1 % republikového celku. Průměrný hektarový výnos ve výši 5,06 tun byl v porovnání s rokem předchozím o 4,3 % vyšší.

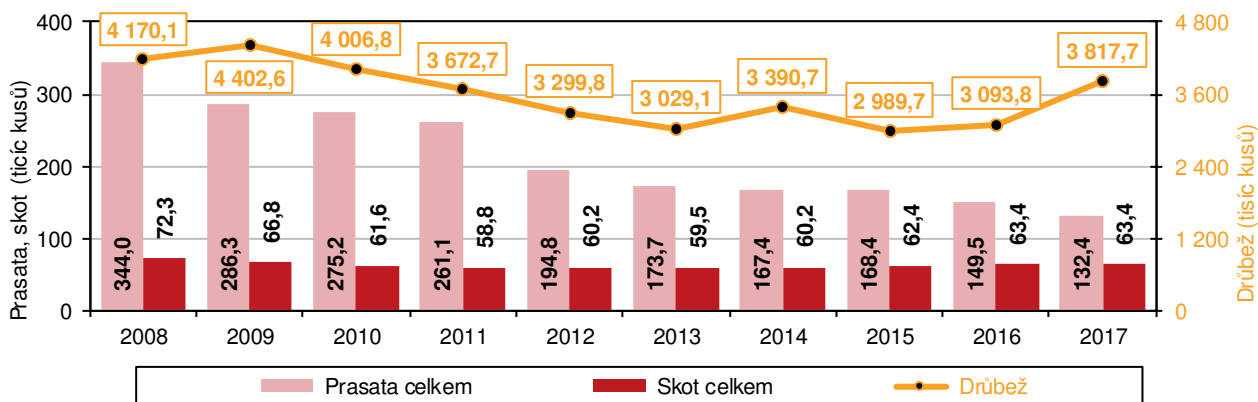

Meziročně vzrostl výnos i sklizeň.

Celkem se sklídilo 74,5 tisíce tun hroznového vína, což proti roku 2016 bylo o 3,1 tisíce tun více. Z výše uvedeného grafu je zřejmé, že úrodné roky (2008, 2011, 2015) se střídaly s roky průměrnými a roky neúrodnými (2010, 2012).

Graf 3.15. Stavý skotu, prasat a drůbeže v Jihomoravském kraji (stav k 1. 4.)

Zdroj: ČSÚ

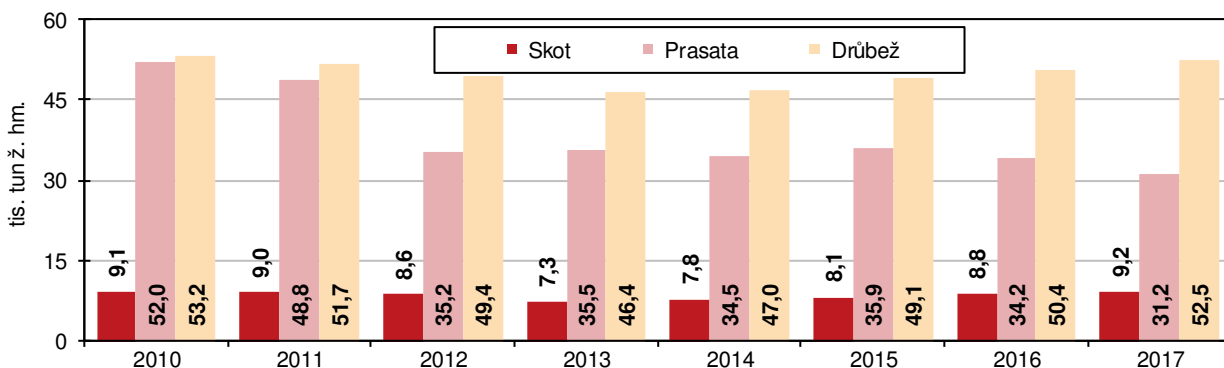

Navýšení chovu drůbeže, stejný stav skotu a pokles stavu prasat.

Chovy hospodářských zvířat (podle soupisu k 1. 4.) v kraji do roku 2013 vykazovaly postupný pokles. V letech 2014 až 2016 se mírně navyšovaly stavy skotu. Pokles stavu prasat přetrvával s výjimkou roku 2015, stavy drůbeže v roce 2016 vzrostly jen mírně, v roce 2017 ale vcelku výrazně. Podle soupisu hospodářského zvířectva k 1. 4. 2017 tak v kraji bylo celkem 63,4 tisíc kusů skotu (stejně jako před rokem), 132,4 tisíc kusů prasat (o 17,1 tisíc méně) a 3,8 mil. kusů drůbeže (meziročně o 723,9 tisíc kusů více).

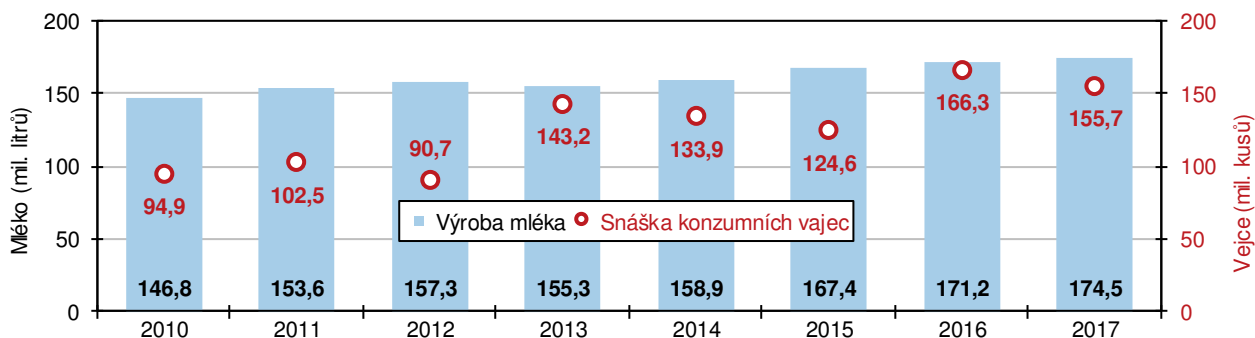
Graf 3.16. Produkce jatečných zvířat v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Graf 3.17. Produkce mléka a vajec v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Zvýšení hodnot užitkovosti skotu a drůbeže.

Meziroční změny ve stavech hospodářských zvířat se promítly i v hodnotách užitkových ukazatelů chovu. Mírný nárůst stavu skotu do roku 2016 přinesl i zvýšení produkce jatečného skotu a produkce mléka. Zvýšení stavu drůbeže doprovázelo zvýšení produkce jatečné drůbeže, snáška vajec byla ale meziročně nižší.

Pokles produkce jatečných prasat.

Pokles stavu prasat s sebou nesl i pokles produkce jatečných prasat. V kraji bylo v roce 2017 vyprodukováno 9,2 tisíc tun živé hmotnosti (t ž. hm.) jatečného skotu (meziroční nárůst o 4,7 %), 31,2 tisíc t ž. hm. jatečných prasat (-8,9 %) a 52,5 tisíc t ž. hm. jatečné drůbeže (+4,2 %). Bylo vyrobeno 174,5 mil. litrů mléka (+1,9 %) a 155,7 mil. kusů konzumních vajec (-6,4 %).

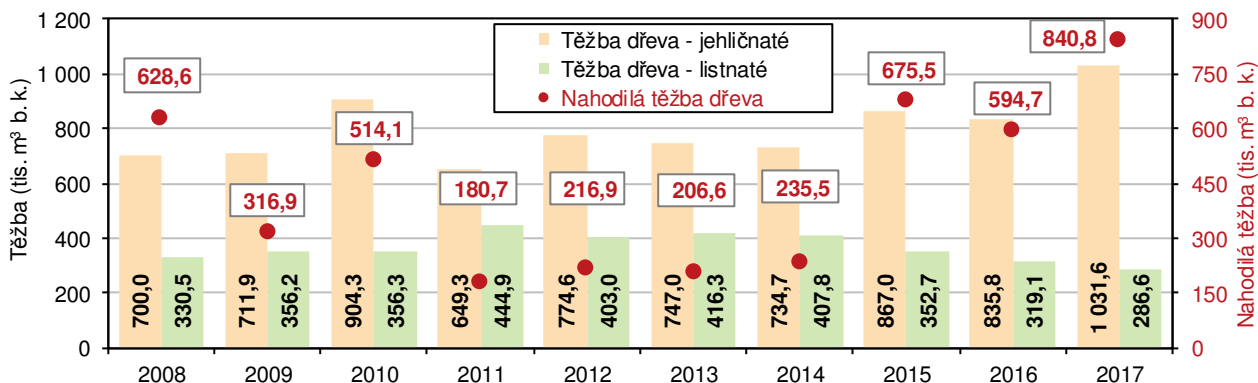
Lesnictví

Téměř 30 % rozlohy kraje tvoří lesní pozemky.

Na konci roku 2017 se lesní pozemky rozkládaly na ploše 201,6 tisíc hektarů (7,5 % z plochy lesů v ČR) a tvořily 28,0 % rozlohy Jihomoravského kraje (lesní pozemek je pozemek s lesním porostem, lesní průsek, nezpevněné cesty). Meziročně se plocha lesních pozemků zvýšila o 45 hektarů.

Graf 3.18. Těžba dřeva v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Zvyšuje se podíl listnatých dřevin, plocha listnatých dřevin je mezi kraji nejvyšší.

Porostní plochy dřevin celkem tvořily 97,0 % lesních pozemků (195,6 tis. ha). Jehličnaté dřeviny zaujímaly plochu 89,6 tisíc ha (z toho 48,4 tisíc ha smrk a 29,8 tisíc ha borovice), listnaté dřeviny plochu 100,8 tisíc hektarů (z toho 40,9 tisíc ha dub a 18,7 tisíc ha buk). Plocha listnatých dřevin je mezi kraji nejvyšší a tvoří více než 14 % úhrnu ČR. Podíl plochy listnatých dřevin na celku se zvýšil z 50,0 % v roce 2008 na 52,9 % v roce 2017. Zvyšování podílu listnatých dřevin je potřebné, neboť listnaté dřeviny se vyznačují vyšší odolností vůči povětrnostním vlivům, suchu a hmyzím škůdcům.

Při zalesňování je nejvíce vysazován smrk a dub.

Skladbu lesních porostů ovlivňuje struktura těžby dřeva a následné zalesňování. V letech 2008 až 2017 bylo v průměru každý rok zalesněno 1 668 ha pozemků, nejvíce v roce 2014, a to téměř 2 tisíce hektarů. Ovšem po tomto maximu byl zaznamenán každoroční pokles rozlohy zalesněných ploch. V roce 2017 bylo zalesněno 1 584 hektarů půdy (jehličnany na 683 hektarech, listnaté dřeviny na 901 hektarech), což bylo meziročně o 122 hektarů méně. Podle dřevin byla nejvyšší plocha zalesnění smrkem (462 ha) a dubem (457 ha).

Těžba listnatých dřevin v kraji sice tvoří jen pětinu z celkové těžby, ...

V roce 2017 se v kraji vytěžilo 1 318,2 tisíc m³ dřeva bez kůry (b. k.), z toho 1 031,6 tisíc m³ (78,3 % celku) tvořily jehličnany. Jihomoravský kraj je největším producentem dřeva listnatých stromů, i když listnaté dřeviny tvoří v kraji jen pětinu vytěženého dřeva. Vytěžený objem 286,6 tisíc m³ listnatého dřeva bez kůry

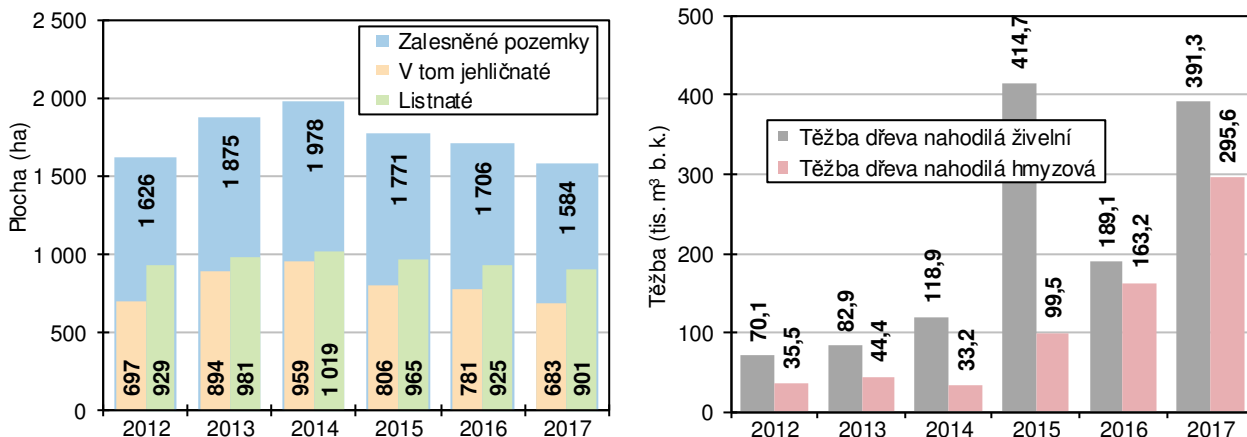

... přesto je kraj největším producentem dřeva listnatých stromů.

představuje 17,3 % republikového celku. Celkový objem vytěženého dřeva byl v posledním desetiletí nejvyšší, meziročně vzrostl o 163,2 tisíc m³, tj. o 14,1 %. Zatímco objem těžby jehličnanů byl proti roku 2016 téměř o čtvrtinu vyšší (o 23,4 %), těžba listnatých dřevin byla o desetinu nižší (pokles o 10,2 %).

Graf 3.19. Zalesněná plocha a nahodilá těžba dřeva v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Dvě třetiny z celkové těžby dřeva v roce 2017 připadlo na nahodilou těžbu.

Téměř dvě třetiny těžby dřeva připadlo na zpracovanou nahodilou těžbu dřeva, objem 840,8 tisíc m³ byl meziročně o 41,4 % vyšší a představoval 63,8 % z celkové těžby. V kraji bylo v roce 2017 zpracováno 391,3 tisíc m³ dřeva z důvodu živelných příčin a 295,6 tisíc m³ dřeva kvůli hmyzovým kalamitám. V obou případech to byly ve srovnání s předchozím rokem dvojnásobné objemy.

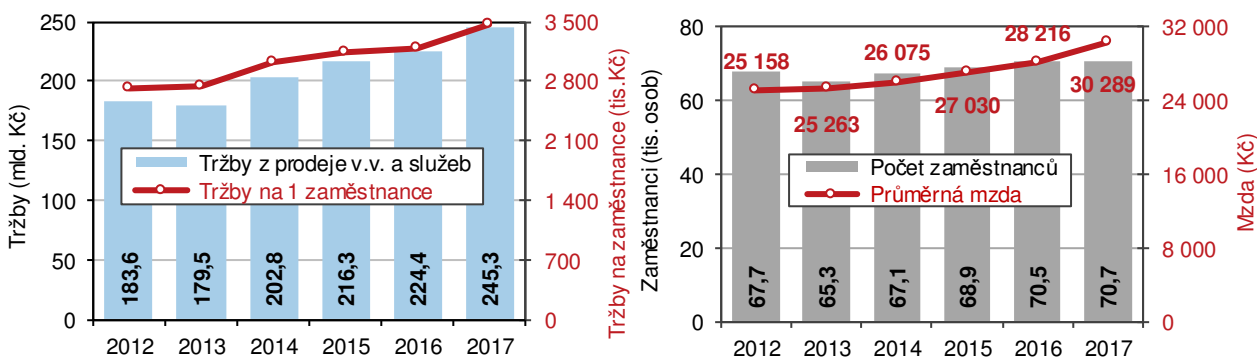
Průmysl, energetika

Tržby velkých průmyslových podniků se zvyšovaly 4 roky v řadě.

V Jihomoravském kraji v roce 2017 sídlilo celkem 251 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci (nejvyšší počet mezi kraji). Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslového povahy (dále jen „tržby“) dosáhly v těchto podnicích 245,3 mld. Kč (6. nejvyšší objem mezi kraji) a tvořily 6,6 % republikového celku. Proti roku 2016 tržby vzrostly o 9,3 %. Růst tržeb byl zaznamenán již čtvrtý rok po sobě po předchozím dvouletém poklesu. Polovinu z celkových tržeb tvořily tržby z přímého vývozu výrobků a služeb průmyslové povahy (124,4 mld. Kč, tj. 50,7 % celku).

Graf 3.20. Průmysl v Jihomoravském kraji (podniky se 100 a více zaměstnanci)

Zdroj: ČSÚ

Jen mírně vzrostl počet zaměstnanců, výrazně vzrostla produktivita práce a průměrné mzdy zaměstnanců.

Velké průmyslové podniky zaměstnávaly 70,7 tisíc zaměstnanců (fyzické osoby), počet zaměstnanců se meziročně zvýšil jen o 0,3 %. Produktivita, vyjádřená jako přepočtené tržby na jednoho zaměstnance, meziročně vzrostla o 9,0 % (vysoké tempo růstu objemu tržeb a nepatrný nárůst počtu zaměstnanců). Průměrná měsíční mzda

v průmyslových podnicích dosáhla částky 30 289 Kč a byla uprostřed mzdového rozpětí mezi jednotlivými kraji republiky. Proti roku 2016 sice vzrostla o 7,3 %, ale oproti republikovému průměru byla o 1 818 Kč nižší.

Výsledky průmyslových podniků v detailnějším pohledu.

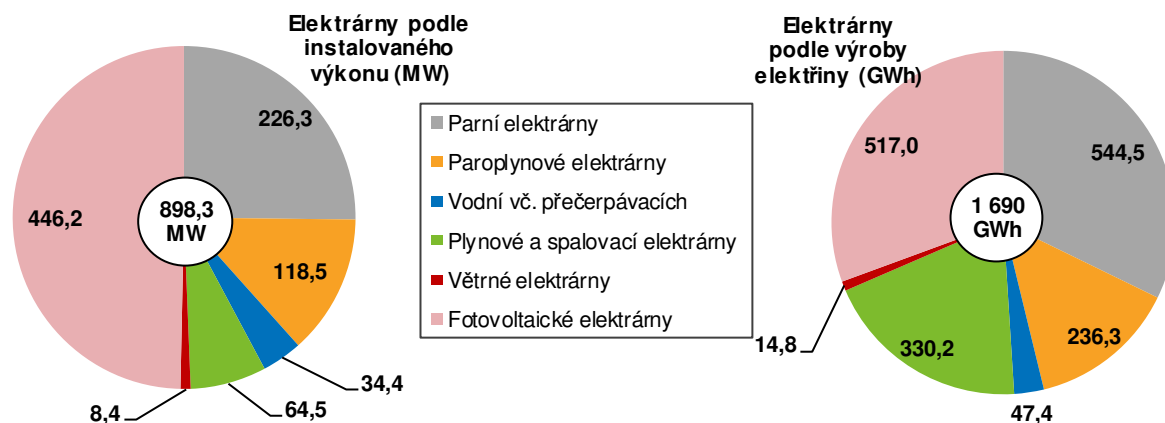
Ve zpracovatelském průmyslu v roce 2016 pracovalo 69,3 tisíc zaměstnanců (v roce 2016 69,0 tisíc). Tržby ve zpracovatelském průmyslu v kraji v roce 2017 dosáhly 238,6 mld. Kč (v roce 2016 218,4 mld. Kč), z toho 51,8 % (resp. 52,1 %) tvořily tržby za přímý vývoz. Čtvrtina tržeb byla realizována v průmyslových podnicích, které vyráběly počítače, elektronické a optické přístroje a zařízení (25,2 % z tržeb ve zpracovatelském průmyslu v roce 2017), v tomto odvětví zpracovatelského průmyslu ale bylo zaměstnáno pouze 4,9 % z celkového počtu zaměstnanců zpracovatelského průmyslu. Nejvíce zaměstnanců (18,8 % celku) působilo v podnicích vyrábějících stroje a zařízení jinde neuvedené, na tržbách zpracovatelského průmyslu se toto odvětví podílelo 15,3 % (2. nejvyšší podíl z jednotlivých odvětví).

Instalovaný výkon elektráren a výroba elektřiny v kraji tvořily jen zlomek republikového celku.

Instalovaný výkon elektrizační soustavy v Jihomoravském kraji v roce 2017 činil 898,3 MW, na instalovaném výkonu ČR se kraj podílel 4,0 % (6. nejnižší podíl mezi kraji). V elektrárnách v kraji bylo v roce 2017 vyrobeno 1 690,2 GWh elektřiny, což bylo pouze 1,9 % výroby elektřiny v ČR (7. nejnižší podíl mezi kraji). Více než čtvrtina republikového instalovaného výkonu i čtvrtina výroby elektřiny je realizována v Ústeckém kraji. Struktura instalovaného výkonu i podíl jednotlivých druhů elektráren na výrobě elektřiny je zřejmý z grafu 3.21. Je možno konstatovat, že pomocí síly slunce, větru a vody se v Jihomoravském kraji v roce 2017 vyrobilo 34,3 % elektřiny.

Graf 3.21. Instalovaný výkon a výroba v elektrárnách podle typu v Jihomoravském kraji v roce 2017

Zdroj: ČSÚ

Největší kapacitou disponují solární elektrárny. Čtvrtinu celkové spotřeby elektřiny spotřebovávají domácnosti.

Meziroční změny instalovaného výkonu elektráren v kraji byly nepatrné, zřejmě jsou ale ve srovnání se situací před 10 lety. Např. současný výkon plynových a spalovacích elektráren je proti roku 2008 čtyřnásobný. Především však vzrostla kapacita solárních elektráren v kraji, ještě v roce 2008 instalovaný výkon dosahoval 15,2 MW, v roce 2009 již 125,0 MW a v roce 2010 již 442,8 MW. Instalované výkony parních, paroplynových, vodních a větrných elektráren v kraji byly v posledních letech stálé. Spotřeba elektřiny v roce 2017 v Jihomoravském kraji dosáhla 5 337,8 GWh (9,0 % spotřeby v ČR). Čtvrtinu z tohoto množství spotřebovaly domácnosti kraje (1 311,2 GWh, tj. 24,6 % celku). Na jednoho obyvatele domácnosti tak připadla spotřeba 1 110,8 kWh. Snaha šetřit energií v domácnostech se zřejmě mívá účinkem, neboť od roku 2014 se spotřeba postupně zvyšovala. Proti roku 2014 tak skutečnost roku 2017 v kraji byla o 60 kWh na obyvatele vyšší.

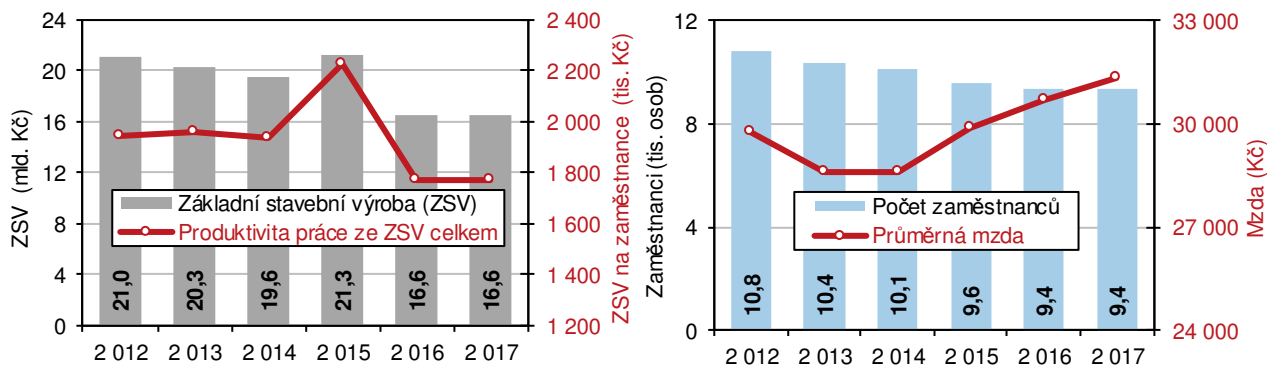
Stavebnictví, stavební povolení

Počet zaměstnanců ve velkých stavebních podnicích se nezměnil.

V kraji v roce 2017 sídlilo celkem 76 středních a velkých stavebních podniků (podniky s 50 a více zaměstnanci), ve kterých bylo zaměstnáno 9,4 tisíc osob (stejný počet zaměstnanců jako v roce 2016). Průměrná měsíční mzda v těchto podnicích dosáhla částky 31 335 Kč, proti roku 2016 vzrostla o 626 Kč, tj. o 2,0 % a proti průměru ČR byla o 3 171 Kč nižší.

Graf 3.22. Stavebnictví v Jihomoravském kraji - podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

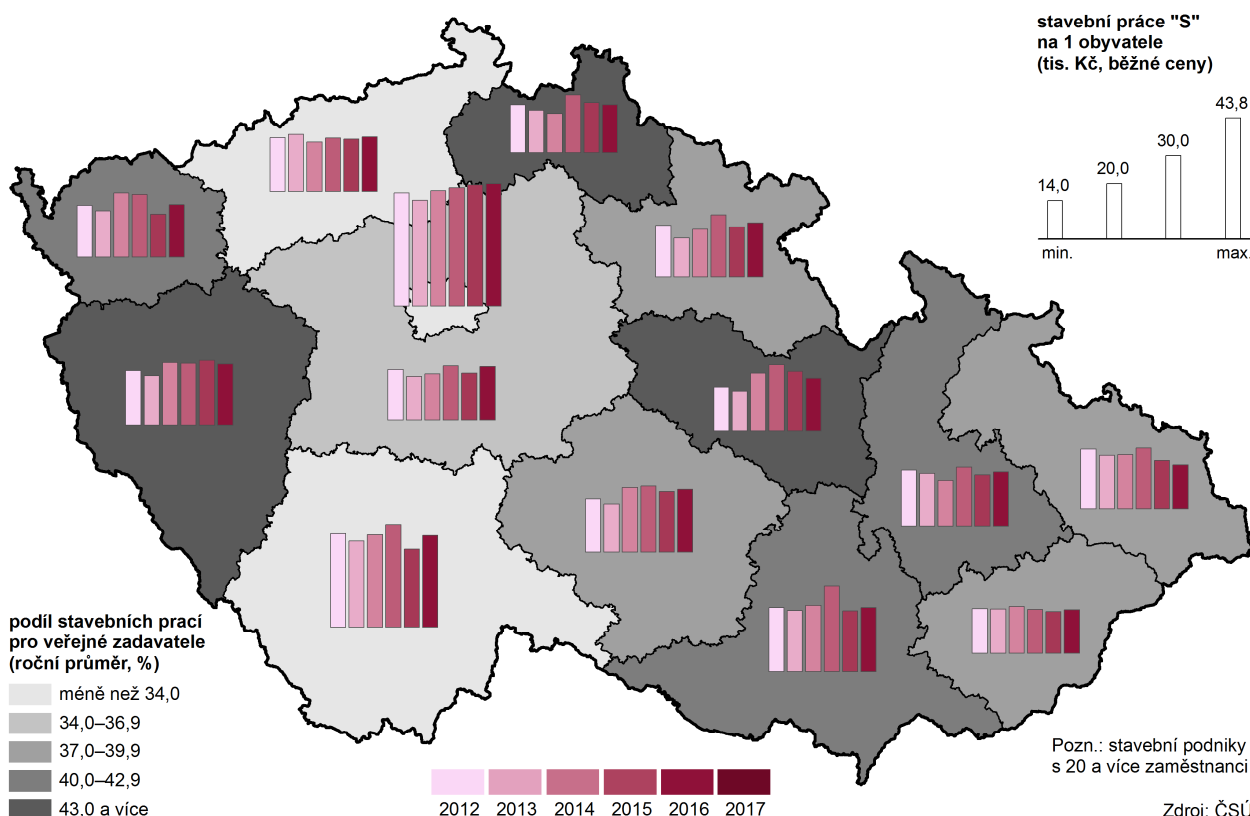
Zdroj: ČSÚ

Na stejné úrovni zůstal i objem základní stavební výroby.

Základní stavební výroba (ZSV) dosáhla hodnoty 16,6 mld. Kč v běžných cenách (rovněž na 2. místo v mezikrajském srovnání), proti roku 2016 byla jen o 0,1 % nižší (o 17 mil. Kč). V tuzemsku byly realizovány stavební práce v hodnotě 15,3 mld. Kč, z této části připadlo 7,7 mld. Kč na pozemní stavitelství (meziročně o 5,1 % více) a 7,6 mld. Kč na inženýrské stavitelství (pokles o 2,0 %). Meziročnímu vývoji objemu stavební výroby odpovídá i vývoj produktivity. Produktivita práce vyjádřená jako přepočtený objem ZSV na jednoho pracovníka dosáhla v kraji 1,8 mil. Kč (mezi kraji 6. nejvyšší) a proti roku 2016 poklesla o 0,1 %.

Stavební práce "S" podle kraje místa stavby v letech 2012 až 2017

Stavební podniky s 20 a více zaměstnanci v okresech Jihomoravského kraje v roce 2017 realizovaly stavební práce v hodnotě 27,1 mld. Kč (meziroční nárůst o 1,4 mld. Kč, tj. o 5,2 %). Nejvyšší objem prací na území kraje byl vykázán v roce 2015, a to 36,0 mld. Kč. V roce 2017 z objemu stavebních prací provedených těmito podniky připadlo 9,8 mld. Kč na práce pro veřejného zadavatele (meziroční nárůst o 11,2 %).

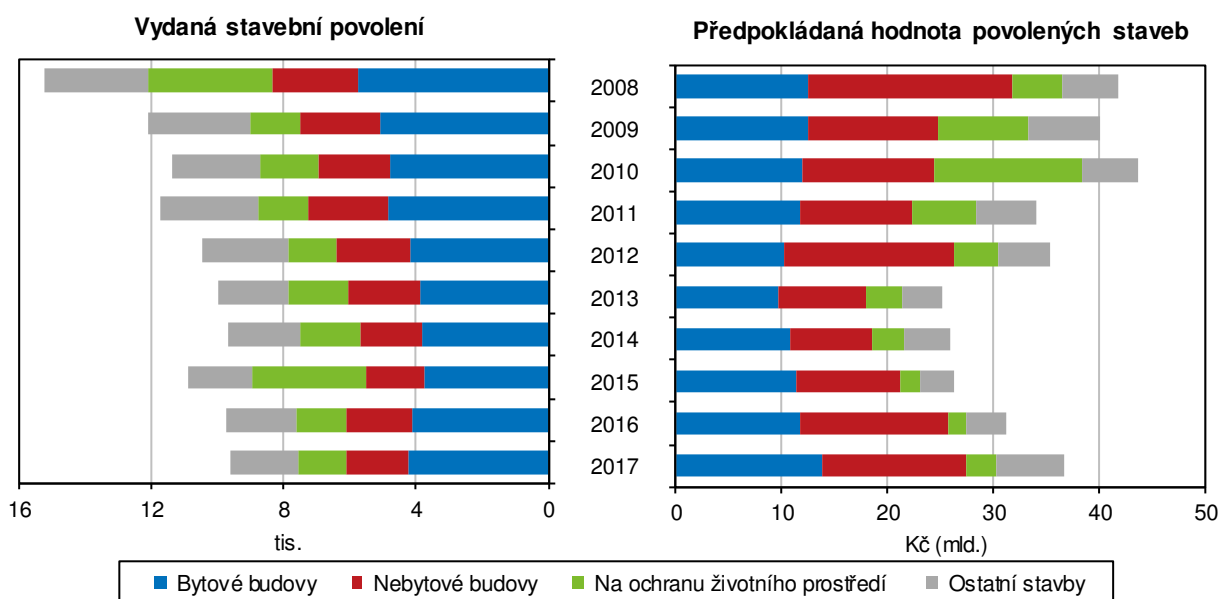
Na jednoho obyvatele kraje v roce 2017 připadly stavební práce provedené v kraji v hodnotě 23,0 tis. Kč, což byla mezi kraji 3. nejvyšší hodnota. Dlouhodobě nejvyšší objem stavebních prací je realizován v Brně-městě - v letech 2012 až 2017 vždy více než polovina celkového objemu. Uvedenou skutečnost dokládá i přepočet hodnoty stavebních prací na obyvatele – v roce 2017 v Brně-městě na 1 obyvatele připadly stavební práce ve výši 38,3 tisíc Kč, v dalších okresech kraje to byly hodnoty výrazně nižší – od 10,0 tisíc Kč v okrese Blansko po 27,8 tisíc Kč v okrese Břeclav.

Počet vydaných stavebních povolení v roce 2017 znovu poklesl pod hranici 10 tisíc.

Počet vydaných stavebních povolení (SP) v Jihomoravském kraji se v roce 2017 stejně jako v roce předešlém a v letech 2013 a 2014 dostal pod hranici 10 tisíc. Celkem 9 627 vydaných SP byl počet meziročně o 92 nižší (nejnižší počet v posledních 10 letech), přesto byl mezi kraji 2. nejvyšší a tvořil 11,6 % republikového celku. Snížení stavební aktivity, resp. počtu vydaných SP, bylo ale zaznamenáno celkem v 5 krajích, v relativním vyjádření nejvýraznější v Praze (pokles o 5,8 %).

Graf 3.23. Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Orientační hodnota staveb ale vzrostla a mezi kraji byla 2. nejvyšší.

Orientační hodnota staveb, na které bylo v kraji vydáno SP, dosáhla částky 36,6 mld. Kč (12,2 % republikového celku, 2. nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání). Meziročně byla o 5,4 mld. Kč vyšší (o 17,4 %), meziroční pokles orientační hodnoty staveb byl zaznamenán pouze v Jihočeském kraji (o 7,7 %).

Struktura vydaných povolení je v posledních letech stálá, mění se ale struktura orientační hodnoty povolených staveb.

Struktura vydaných stavebních povolení v Jihomoravském kraji podle typu stavby se v letech 2012 až 2017 nijak výrazně neměnila. Výjimkou byl pouze rok 2015, kdy téměř třetina počtu vydaných SP náležela stavbám na ochranu životního prostředí. Naproti tomu struktura předpokládané hodnoty staveb se měnila v každém roce bez zřejmé závislosti. Spíše zajímavostí je nepoměr v již uvedeném roce 2015 mezi vysokým podílem počtu SP na ochranu životního prostředí z celku (3 411 SP,

tj. 31,4 % celku) a vcelku nízkým podílem na předpokládané hodnotě staveb (1,8 mld. Kč, tj. 6,9 % celku).

Nejvyšší počet povolení i nejvyšší průměrná hodnota staveb je v Brně.

Z okresů Jihomoravského kraje byl nejvyšší počet vydaných stavebních povolení v roce 2017 zaznamenán v okrese Brno-venkov (2 606), nejméně v okrese Vyškov (809). Nejvyšší orientační hodnotu povolených staveb zaznamenali v Brně-městě – 12,8 mld. Kč (35,0 % z celkové výše orientační hodnoty staveb v kraji). V Brně-městě byla současně dosažena nejvyšší průměrná hodnota na jedno stavební povolení v meziokresním srovnání, a to 7,3 mil. Kč.

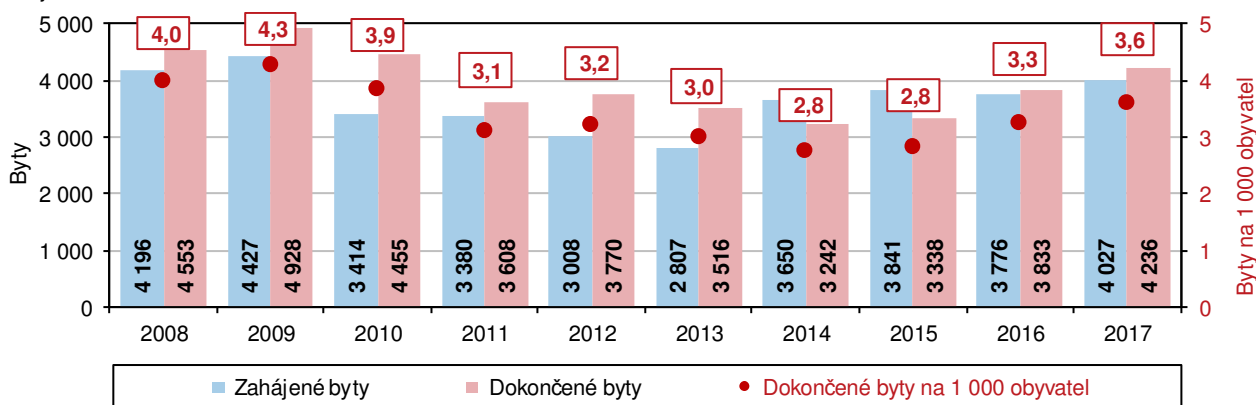
Bytová výstavba

Meziroční nárůst počtu zahájených bytů.

V Jihomoravském kraji byla v roce 2017 zahájena výstavba 4 027 bytů. Tento počet byl 2. nejvyšší mezi kraji (12,8 % republikového celku), proti roku 2016 vzrostl o 251 bytů, tj. o 6,6 %. Počet zahájených bytů poklesl pouze v Jihočeském a Ústeckém kraji.

Graf 3.24. Zahájené a dokončené byty v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Tři pětiny zahájených bytů jsou byty v rodinných domech.

V roce 2017 byla v kraji zahájena výstavba 2 413 bytů v rodinných domech (59,9 % z celku a o 315 více než v roce 2016), 753 bytů v bytových domech (o 125 méně), 566 bytů v nástavbách rodinných či bytových domů (o 99 více). Celkem 96 bytů bylo zahájeno v domovech-penzionech a domovech pro seniory (o 56 více), 113 bytů v nebytových budovách (o 95 méně) a 86 bytů ve stavebně upravených nebytových prostorách (o 1 více).

Vzrostl i počet dokončených bytů a byl mezi kraji třetí nejvyšší.

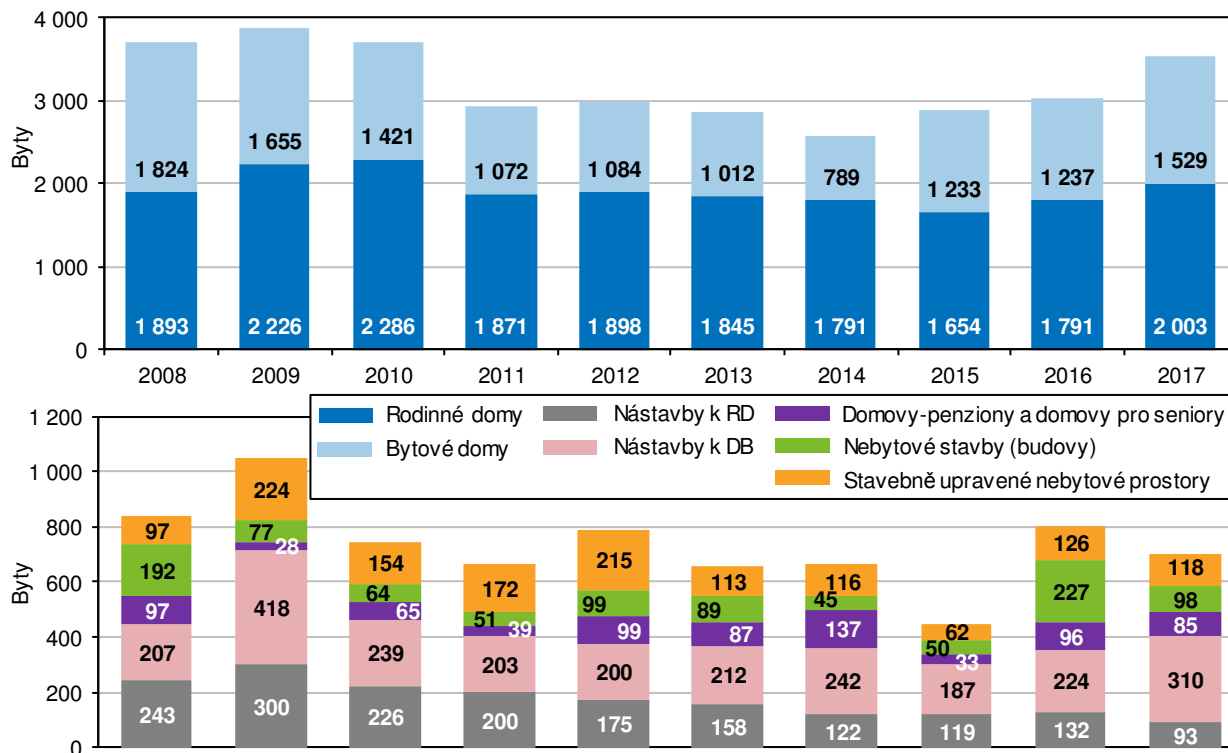
V roce 2017 bylo v kraji dokončeno 4 236 bytů (o 403 bytů více než v roce 2016). Tento počet byl 3. nejvyšší mezi kraji a tvořil 14,8 % celku ČR. Počet dokončených bytů meziročně poklesl pouze ve 4 krajích. Intenzita bytové výstavby (3,6 dokončených bytů na 1 000 obyvatel) byla mezi kraji také 3. nejvyšší. Počty dokončených bytů podle druhu stavby v letech 2008 až 2017 jsou zřejmé z grafu 3.25.

Byty v nových rodinných a bytových domech tvořily 83 % celkového počtu dokončených bytů.

Dokončeno bylo 2 003 bytů v rodinných domech (47,3 % celku) a 1 529 bytů v novostavbách bytových domů (36,1 %). Počet bytů dokončených v rodinných domech byl proti roku 2016 o 212 bytů vyšší, u bytů dokončených v bytových domech bylo navýšení počtu o 292 bytů. Přístavbou a nástavbou ve starších budovách vzniklo 93 bytů v rodinných domech (o 39 méně) a 310 bytů v bytových domech (o 86 více). V domovech-penzionech a domovech pro seniory bylo dokončeno 85 bytů (o 11 méně), v nebytových budovách bylo postaveno 98 bytů (o 129 méně) a stavební úpravou nebytových prostor vzniklo 118 bytů (o 8 méně než v roce 2016).

Graf 3.25. Dokončené byty podle druhu stavby v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

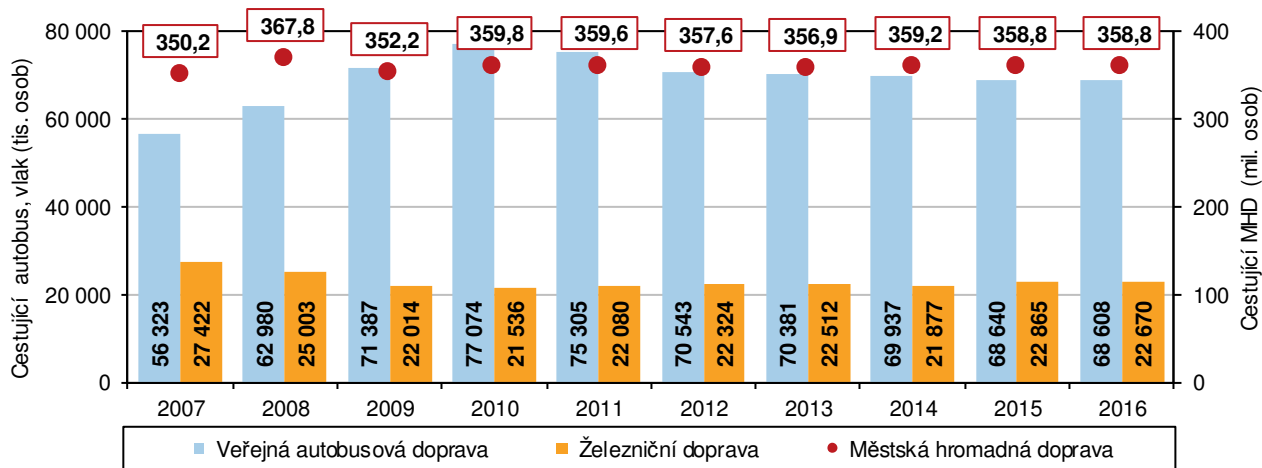
Doprava

Počet vozidel se každoročně zvyšuje, počet osobních vozů na tisíc obyvatel je mezi kraji třetí nejvyšší.

Na konci roku 2017 bylo podle Centrálního registru vozidel v Jihomoravském kraji evidováno 573,7 tisíc osobních vozidel, 125,6 tisíc motocyklů, 79,1 tisíc nákladních automobilů a 2,1 tisíc autobusů. Každoroční nárůst je patrný především u počtu osobních automobilů. Pro srovnání úrovně „motorizace“ krajů lze použít přepočtený počet osobních automobilů na 1 000 obyvatel. V tomto srovnání je Jihomoravský kraj s počtem 486,0 osobních automobilů na 1 000 obyvatel až na 11. místě, nejvíce aut v přepočtu je v Praze (685,3) a nejméně v Moravskoslezském kraji (439,8 osobních automobilů na 1 000 obyvatel).

Graf 3.26. Přeprava cestujících v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

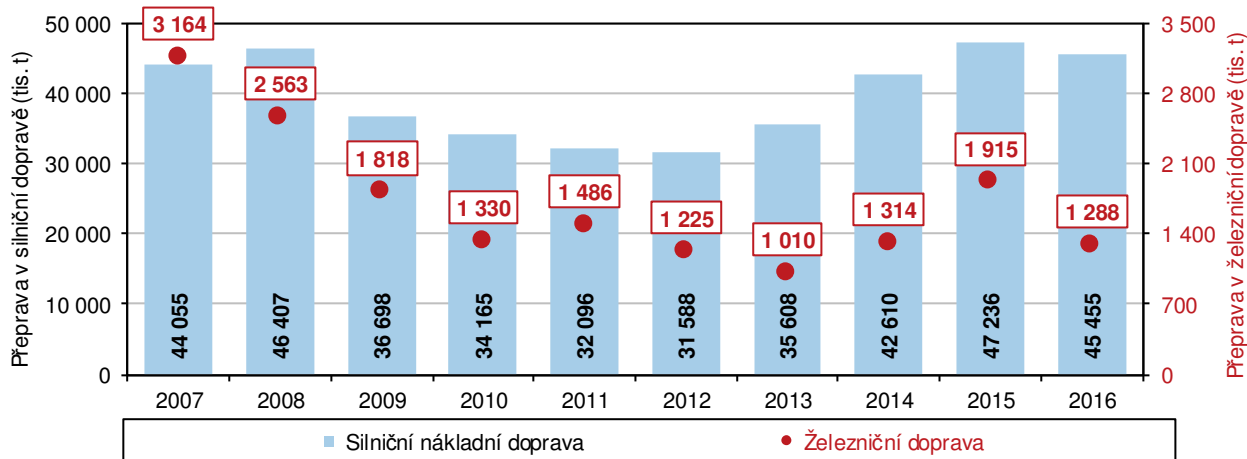

Hustota silniční i železniční sítě patří ve srovnání s ostatními kraji spíše k nižší.

V silniční dopravě je v Jihomoravském kraji využíváno 4,5 tisíc kilometrů silnic a dálnic. Silniční dopravní síť v kraji tvoří 134,5 km dálnic I. třídy, 25,8 km dálnic II. třídy, 422,1 km silnic 1. třídy, 1 467,9 km silnic 2. třídy a 2 395,3 km silnic 3. třídy. Hustota silniční sítě v Jihomoravském kraji (61,9 km na 100 km²) je ve srovnání s ostatními kraji 4. nejnižší. Provozní délka železničních tratí v kraji je v posledních 6 letech stálá a dosahuje 783,6 km. Hustota železniční sítě v kraji (10,9 km na 100 km²) je ve srovnání s ostatními kraji 5. nejnižší. Pro úplnost je třeba uvést, že v kraji je i 45,4 km splavných vodních cest využitelných pro pravidelnou dopravu.

Graf 3.27. Přeprava zboží v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Autobusy v roce 2016 přepravily téměř 69 mil. cestujících, železniční dopravu využilo 22 mil. osob.

Přeprava cestujících veřejnou autobusovou dopravou v rámci kraje se v letech 2015 a 2016 ustálila na počtu 68,6 mil. osob, i když v porovnání s lety předešlými zde byl určitý pokles počtu přepravených. Např. proti roku 2011 to bylo téměř o 7 milionů přepravených v rámci kraje méně. Vlákem v kraji jezdí v porovnání s autobusy pouze třetina cestujících. Zde ovšem počet 22 milionů přepravených byl zaznamenán s malými odchylkami každoročně v letech 2009 až 2016.

Mnohonásobně více zboží se přepravuje po silnici.

Nesrovnatelné jsou výkony v přepravě zboží – přeprava zboží po železnici tvoří dlouhodobě jen zlomek objemu nákladní silniční přepravy. V roce 2016 bylo nákladní silniční dopravou přepraveno 45,5 mil. tun zboží (po železnici jen 1,3 mil. tun). Meziročně byl sice zaznamenán nepatrný pokles objemu přepraveného zboží, ovšem v letech 2013 až 2015 se objem přepraveného zboží po silnicích zvýšil až na novodobé maximum, a to 47,2 mil. tun. Největší část přepravy nákladní silniční dopravy každoročně tvoří přeprava zboží v rámci kraje (v roce 2016 31,3 mil. tun, tj. 68,9 % celku), 7,3 mil. tun tvořil vývoz zboží z kraje (16,0 %) a 6,9 tun dovoz zboží do kraje (15,1 %).

Cestovní ruch

V kraji bylo v roce 2017 celkem 805 hromadných ubytovacích zařízení s celkovou kapacitou 45 tisíc lůžek.

Projekt MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" přinesl výsledky, na jejichž základě došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013. Proto nejsou uváděny údaje z let revizi předcházejících. Hromadné ubytovací zařízení je zařízení s minimálně pěti pokoji a zároveň deseti lůžky sloužící pro účely cestovního ruchu. Podle výsledků šetření bylo v roce 2017 v kraji 805 hromadných ubytovacích zařízení, bylo v nich 18,2 tisíc pokojů a 45,0 tisíc lůžek. Mezi ubytovacími zařízeními v členění podle kategorií bylo v kraji 199 hotelů, v nich 17,2 tisíc lůžek, 402 penzionů (11,4 tisíc lůžek), 65 kempů a chatových osad

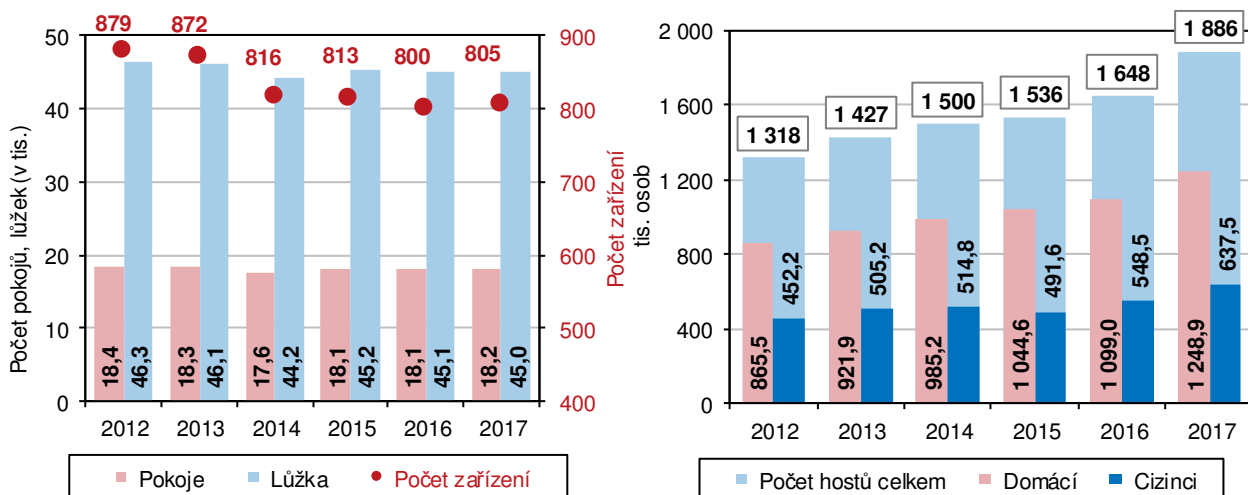
(5,3 tisíc lůžek), 49 turistických ubytoven (2,4 tisíc lůžek) a 90 ostatních zařízení (8,7 tisíc lůžek).

V ubytovacích zařízeních v kraji se ubytovalo 1,9 mil. hostů, vzrostl počet hostů z domova i ze zahraničí.

V ubytovacích zařízeních na území Jihomoravského kraje se v roce 2017 ubytovalo 1,9 milionu hostů, což byl po Hl. m. Praze druhý nejvyšší počet. Proti roku 2016 byl počet hostů o 238,9 tisíc vyšší, meziročně se zvýšil počet hostů tuzemských (o 149,9 tisíc) i zahraničních (o 89,0 tisíc).

Graf 3.28. Kapacity a hosté hromadných ubytovacích zařízení v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce hostů přijelo ze Slovenska. Jihomoravský kraj dlouhodobě vykazuje nejnižší hodnotu průměrného počtu přenocování jednoho hosta.

Nejvíce zahraničních hostů v roce 2017 přijelo do Jihomoravského kraje ze Slovenska (111,5 tisíc), z Polska (101,2 tisíc) a z Německa (62,6 tisíc). Počet hostů ze Slovenska převýšil počty návštěvníků z jiných zemí v posledních 3 letech, do roku 2014 byli nejpočetněji zastoupeni vždy hosté z Polska. Jihomoravský kraj dlouhodobě vykazuje nejnižší hodnotu průměrného počtu přenocování na 1 hosta. Zatímco např. v Karlovarském kraji host přenocuje nejméně pětkrát, na jižní Moravě host stráví v průměru pouze 2 noci.

Graf 3.29. Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

